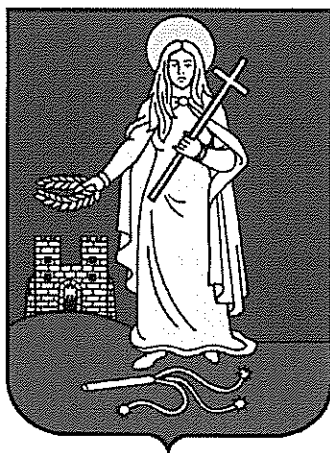

ZALAEGERSZEG MEGYEI JOGÚ VÁROS ÖNKORMÁNYZATÁNAK IDŐSÜGYI KONCEPCIÓJA

2024-2027

"Tiszteld őseidet, mert rajtuk keresztül nyertél életet, és örököltél Istent és Hazát"
(Wass Albert)

BEVEZETÉS

Az aktív idősor, aktív idősödés fogalmát a WHO, az ENSZ Egészségügyi Szervezete vezette be. Az aktív idősor egyénre és egy-egy társadalom idősödő populációjára egyaránt vonatkoztatható, egészségben és fizikai, szellemi és mentális kapacitások birtokában megélt időskort jelent. Az aktivitás fogalma azonban nem mosható össze a munkaerő-piaci aktivitással, ez kulturális, gazdasági társadalmi, közéleti aktivitást jelent.

Az ENSZ közgyűlése 1991-ben nyilvánította október 1-jét az Idősek Világnapjává.

1999. év volt az Idősek Nemzetközi Éve, melynek üzenete a minden korosztály számára kedvező társadalom kialakítása négy fő dimenzió mentén, amelyek a következők:

- az élethosszig tartó fejlődés lehetősége,
- a generációk közötti kapcsolatok biztosítása,
- az idős emberek helyzete,
- a társadalom előrecedésének kezelése.

2002-ben került sor a Madridi Idősügyi Nemzetközi Cselekvési Terv megfogalmazására. Célkitűzésként az alábbi irányvonalakat határozták meg:

- Az idősebb emberek és a fejlődés.
- Az egészség és jó közérzet elősegítése idős korban.
- Gondoskodás kedvező és támogató környezetről.

Az Országgyűlés ennek szellemében a 81/2009. (X. 2.) OGY határozatával elfogadta az Idősügyi Nemzeti Stratégiát 2009-2034-ig. Idősügyi Nemzeti Stratégia meghatározza a fejlesztendő területeket, a stratégiában foglaltak komplex gyakorlati végrehajtásának megvalósítását.

Az Európai Parlament és a Tanács döntése alapján a 2012-es év *„az aktív idősödés és a nemzedékek közötti szolidaritás”* európai éve. E kezdeményezés igyekszik ráirányítani a figyelmet arra, hogy Európában minden eddiginél hosszabb ideig élnek az emberek, és idősebb éveiket is egészségesebben töltik, mint korábban. Rámutat emellett arra is, hogy mindez lehetőségeket tartogat számunkra. A tevékeny, aktív idősor nagyon fontos a nemzedékek közötti szolidaritás fenntartásában is azokban a társadalmakban, amelyekben egyre több az idős ember.

Az ENSZ „A világnépesség öregedése – 1950–2050” című, 2000-ben közzétett kiadványa szerint az emberiségnek már több mint egyötödét, Európában 36–37 %-át 60 éven felüliek teszik majd ki. A demográfiai öregedés következtében az eltartottak száma nő, míg a munkaképes korúak (15–64 évesek), társadalombiztosítási értelemben az eltartók, száma csökken. Ennek az arányváltozásnak súlyos gazdaságpolitikai következményei is várhatóak. Az öregedő társadalom problémája közösségi szintű megoldáskeresést igényel.

A népesség öregedésével járó társadalmi, demográfiai problémák az elmúlt évtizedekben világszerte az érdeklődés középpontjába kerültek. 2025-re Európa népességének mintegy egyharmada eléri, vagy meghaladja 60. életévét, ezen belül is a 80 évesnél idősebbek száma különösen jelentős mértékben nő majd. A jövőben az idős emberek az európai népesség növekvő részarányát fogják képezni. Ezt a hatást csak fokozza, hogy az életkörülmények jelentős javulásának hatására fokozatosan növekszik a várható élettartam is. Ez a tendencia óriási hatást gyakorol Európa egész társadalmára. A változásnak számos gazdasági, kulturális, illetve közegészségügyi és szociális vonatkozása van már jelenleg is.

Különböző stratégiák kidolgozására, a társadalom struktúráinak átalakítására van szükség az idősödő lakosság életminőségének javítására és fenntartására, hiszen az egészség – az idősök egészsége is – a gazdasági növekedés és versenyképesség meghatározó tényezője.

Napjainkban a fejlett országok társadalmainak, közösségeinek olyan globális kihívásokkal kell szembenéznük, amelyek halaszthatatlan szemlélet- és gondolkodásmód-váltást követelnek mind a társadalom működése, mind pedig az egyének élettervezése szintjén. A globális kihívások közül a legfontosabbak közé tartozik a társadalmi idősödés és a népességfogyás, amelyek a klímaváltozással és az új ipari forradalommal együtt sürgős és komplex társadalompolitikai paradigmaváltást igényelnek.

A globális kihívások eredményeként megszülető új idősödéspolitikai paradigma kulcskifejezései:

- A tapasztalati és tudástőke egyéni és társadalmi hasznosítása.
- Együttműködés és a társadalmi szolidaritás kultúrájának erősítése.
- A közösségépítés támogatása, a társadalmi piac fejlesztése.
- A nemzedékek közötti összetartás fejlesztése.
- Az ezüstartás lehetőségeinek felismerése, kiaknázása.

Az egyik legelterjedtebb társadalmi sztereotípiája az, hogy az idős emberek teherként jelennek a közösségnek. Ehelyett arra szükséges fordítani a figyelmet, hogy milyen lehetőségek rejlnek az idősökben, például a foglalkoztatás vagy a társadalmi ellátórendszerek területén.

A produktív idős kor, a személyi harmónia társadalom számára is érték. Tehát nem pusztán arról van szó, hogy a közösség „eltart” egy idős embert, de a társadalomnak továbbra is hasznot hajtó, értékteremtő tagja marad. A társadalmi megbecsülés hozzájárul a tevékenység önértékelést fenntartó emeléséhez.

Időskorban fokozottan áll a lelki egészség alaptétele: „ép testben ép lélek”. Minden korban, de az idősök esetében különösen kell ügyelni a testi egészség egyensúlyban tartására. Számos betegség, mely a lelki harmóniát is veszélyezteti, lelkiismeretes ellenőrzéssel kiszűrhető, elhárítható.

Az öregkor lelki egészségvédelmében az egyik legfontosabb tényező az aktivitás és a mobilitás és annak megtartása. Az egyéni tevékenység, annak intenzitása és minősége kifejezi, hogy mennyire tartja magát az egyén fiatalnak.

Zalaegerszeg Megyei Jogú Város Közgyűlése is, kiemelt feladatának tekinti az „idősbarát” politika megvalósítását. 2007-ben a város elnyerte a „Zala Megye Idősbarát Önkormányzata” kitüntető címet. Szintén az idősök ügye iránti elkötelezettség jeleként a közgyűlés 2010. októberében létrehozta az Idősügyi Albizottságot.

A fenti előzmények folytatásaképpen Zalaegerszeg Megyei Jogú Város Önkormányzata Közgyűlése az Idősügyi Nemzeti Stratégia és az Országos Idősügyi Tanács által elfogadott Idősügyi Karta célkitűzéseinek és elveinek érvényesülése érdekében 2012. május 1-jei hatállyal - konzultatív, véleményező, javaslattevő testületként – 40/2012. (IV.12.) határozatával létrehozta Zalaegerszeg Megyei Jogú Város Idősügyi Tanácsát (a továbbiakban: Idősügyi Tanács).

Zalaegerszeg Megyei Jogú Város Önkormányzata Közgyűlése – a fentiekre figyelemmel – Zalaegerszeg Megyei Jogú Város Idősügyi Tanácsa ajánlására fontosnak tartja idősügyi koncepció elfogadását.

Zalaegerszeg Megyei Jogú Város Önkormányzatának Idősügyi Koncepciója először a 2012-2015-ös, aztán a 2016-2019-es, majd a 2020-2023-as évekre vonatkozóan került elfogadásra.

Zalaegerszeg Megyei Jogú Város Önkormányzata az idősügy területén végzett kimagasló és példamutató tevékenységének elismeréseként 2013. évben „**Idősbarát Önkormányzat Díj**”-ban részesült. A Zala Megyei Önkormányzat szintén 2013. évben az idősügyi tevékenység területén a kötelező jogszabályi feladatokat meghaladóan végzett kimagasló tevékenységéért az **Év Zalai Idősbarát Önkormányzata** díjat adományozta városunknak.

Jelen koncepció elkészítésének irányvonala az, hogy egy általános helyzetfelmérés megállapításainak alapadatait kiindulási állapotnak tekintve törekedjen a problémák feltárására és ezek alapján benne az elérendő célok kerüljenek megfogalmazásra. Ezekre alapozva pedig történjen meg a célok megvalósulását eredményező cselekvési irányok elfogadása, majd vegye számba a gyakorlati megvalósítás lehetőségeit, és azok végrehajtásának módozatait. Fontos a program

megvalósulásának ellenőrzése, ezért a célok teljesülésének figyelemmel kísérése is a koncepció része.

/A helyzetfelmérés statisztikai adatait a koncepció melléklete tartalmazza/

A koncepció kialakítása kapcsán néhány előzetes sztereotípiát is vizsgálat tárgyává tettünk. Ezek legfontosabbika az, amelyik csak egészségügyi, szociális kérdésnek tekinti az időskorúakkal való foglalatosságot, lelki egészségvédelemnek az időskori aktivitást és a mobilitást és úgy véli, ezek célja az, hogy az idős ember „fiatalnak tartsa magát”. A másik ilyen nézet, hogy az idős ember a társadalom teherterele, eltartottja. A helyzetelemzés során ezek az előítéletes teóriák megdőlték.

*Az Idősügyi Koncepciót az **alábbi metodikai elvek** mentén állítottuk össze:*

- a helyzetfelmérés és a problémák feltárását követően az elérendő célok kerüljenek megfogalmazásra,
- a célokra alapozva történjen meg az célok megvalósulását eredményező cselekvési irányok elfogadása, majd pedig azok gyakorlati megvalósítása feladatterveinek végrehajtása,
- Az Országos Idősügyi Tanács által elfogadott és társadalmi vitára bocsátott Idősügyi Karta alap gondolatai beépültek a nemzeti idősügyi stratégiába is, ezért annak alapelvei a városi koncepcióba is bekerülnek.

II.

ÁLTALÁNOS HELYZETKÉP ÉS PROBLÉMA FELVETÉS

/A témák kapcsán felmerülő problémák külön kiemelve/

II.1. ÁLTALÁNOS JELLEMZŐK

Zalaegerszeg a Nyugat-dunántúli régióban, Zala megye északi részén, az osztrák, szlovén és horvát határtól megközelítőleg egyenlő távolságra helyezkedik el. A város területe 9.998 ha, állandó lakosainak száma **a koncepció készítésének időpontjában 54.297 fő**, amely az országos tendenciának megfelelően kis mértékben évről évre csökken. A természetes fogyást a vándorlási különbözet nem képes kompenzálni.

Zalaegerszeg közepesen fejlett város, az egy lakosra jutó bruttó hozzáadott érték az országos átlag 70-80%-a. Zalaegerszegi székhellyel több, mint tízezer gazdasági szervezet működik. A város gazdasági szerkezetére elsősorban a helyi kis- és középvállalkozások túlsúlya jellemző. Zalaegerszeg tradicionálisan jelentős iparágai, az élelmiszeripar, a bútorgyártás és a textilipar az ezredforduló után visszaszorultak. A nagyobb cégek helyett kis utódcégek jöttek létre, melyek a válság okozta bizonytalanságok után újra megerősödni látszanak. A város iparában a gépgyártás (járműipar, mechatronika) valamint az elektronika a meghatározó. Az ipar összetételében emellett még a közúti árufuvarozás jelentős, melynek az elmúlt években a felfutása figyelhető meg. A foglalkoztatásban kiemelkedő szerepet játszó multinacionális vállalkozások telepedtek le, a tömeges foglalkoztatásra azonban a betanított munka a jellemző, a magasabb kvalifikációt igénylő posztok száma kevesebb a kívánatosnál. Ez utóbbi esetében a bérezés is elmarad a főváros, vagy nagyvárosaink hasonló állást kínáló, vagy foglalkoztatott munkavállalói keresetétől. Ez azzal a hátránnyal is jár a város számára, hogy a Zalaegerszegen született fiatalok, akik kvalifikált szakmát szereztek, ezért nem tudnak visszatelepülni a városba, ez az időseket annyiban érinti, hogy fellazulnak a családi kapcsolatok és nő az elmagányosodott idős emberek száma, amit jó lenne megelőzni.

Az elmúlt években a turizmus-, vendéglátás területe is kiemelt hangsúlyt kapott, 2015. évben elkészült a város turisztikai stratégiája, melyben megfogalmazódtak különböző turisztikai termékek adott célcsoporthoz igazodóan. A turisztikai koncepció céljainak gyakorlati megvalósítása folyamatos.

- ***Törekvés, hogy a közeljövőben rendelkezésre álljanak új alternatív erőforrások (geotermikus energia és biomassza kapacitások).***

Zalaegerszeg közösségi közlekedése sok szempontból hátrányosabb helyzetben van, mint az ország számos megyeszékhelyének közlekedési rendszerei, vagy azon más városoké, amelyek egyben nagy vasúti csomópontok is. A vasúti infrastruktúra évszázados kiépítéséből adódóan az észak-déli és a kelet-nyugati irányok találkozási pontja nem Zalaegerszegen, hanem Zalaszentivánon van. Ezzel érdemi csomóponti jelleg nem alakult ki a városban. Hátránya még a városnak az is, hogy nincs közvetlen vasúti csatlakozása a Balaton irányába.

A korszerűsítésre került Zalaszentiván-Bajánsenyei vasúti elérhetőség lehetővé teszi a szlovén kikötők révén az európai és tengerentúli gazdasági elérhetőséget, illetve a zalaegerszegi vonal villamosítása azt is, hogy a villanyvontatású szerelvények járjanak a vonalon.

- ***Szükséges Zalaegerszegen egy intermodális közösségi közlekedési csomópont létesítése, valamint az elavult, kényelmi szolgáltatások nélküli, nem akadálymentes járműpark folyamatos lecserélése.***

Zalaegerszeg közúton való megközelíthetőségét és elérhetőségét elsősorban elhelyezkedése, domborzati viszonyai és a történelmileg kialakult közúthálózata határozzák meg. Két főútvonal, a 74-es és a 76-os országos főútvonalak találkozásánál fekszik, autópálya és elsőrendű főútvonal nem érinti.

A főváros leggyorsabban a 76-os (illetve 760-as) utakon, majd az M7-es autópályán keresztül érhető el – a domborzati viszonyokhoz igazodva kisebb kerülőkkel. Komoly hiányosság, hogy a 76-os út csak kerülővel, a 71-es úton keresztül éri el az autópályát, valamint több településen áthalad (Nagykapornak, Zalacsány, Balatonszentgyörgy), így az eljutási idő jelentősen nő. A város elhelyezkedéséből adóan Szlovénia a 75-ös úton, Ausztria pedig a 76 – 86 – 8-as útvonalon kb. 1 óra alatt elérhető személygépkocsival.

- ***A közúti elérhetőség azonban akkor válna tökéletessé, ha az osztrák A2-es autópálya Grazi csatlakozásával kiépülne a Zalaegerszeget is érintő M9-es gyorsforgalmi út Récicset /és Récicsen keresztül a szlovéniai/ és Letenyét érintő csatlakozása az M7-es autópályával.***

A városban egyedülálló az egészségügyi szolgáltatások jelenléte, valamint egyre korszerűbbek az sportlétesítmények, és az infrastrukturális háttér.

Zalaegerszeg és térsége az újabb északi iparterületek, a növekvő létszámú és színvonalú, igényvezérelt képzést és K+F (kutatás-fejlesztés) tevékenységeket folytató felsőoktatásával és szakképzésével egyre vonzóbb lehet a magas hozzáadott értéket, de a nyugat-európainál még mindig kisebb bérköltséget kereső tőke számára.

- ***Szükséges azonban a város gazdasági stabilitásának további fokozása, újabb vállalkozások letelepítésével, továbbá az is, hogy változatosabb iparszerkezet alakuljon ki.***

A belső közlekedési hálózat rendkívül terhelt, legfontosabb csomópontjai a történelmi belvárosban vannak.

- ***Megoldandó feladat a történelmi belváros tehermentesítése, a belső közlekedési hálózatnak a városközpont kisebb terhelést eredményező átszervezése.***

A város közműrendszerei teljesnek és viszonylag korszerűnek mondhatóak.

II.2. DEMOGRÁFIAI HELYZET

Zalaegerszeg lakónépessége az elmúlt 17 év statisztikai adatai alapján csökkenő tendenciát mutat. 2006. év óta folyamatosan csökken a születések száma, ugyanakkor a halálozások száma 2006-tól viszont folyamatosan emelkedik és trendszerűen meghaladja a születések számát, melynek eredményeképpen

- 2006. év óta folyamatosan csökkent a város lakossága.

A zalaegerszegi népesség megoszlása

2006-2023.

2006. december 31.				2011. december 31.			2023. december 31.		
Életkor [év]	Férfi	Nő	Összesen	Férfi	Nő	Összesen	Férfi	Nő	Összesen
0-3	1063	1002	2065	1039	937	1976	756	694	1450
4-6	714	697	1411	800	798	1598	677	588	1265
7-14	2239	1993	4232	1951	1787	3738	1902	1802	3704
15-17	1022	1000	2022	883	805	1688	775	729	1504
18-24	2735	2565	5300	2394	2236	4630	1716	1540	3256
25-29	2565	2506	5071	1992	1914	3906	1311	1212	2523
30-34	2774	2662	5436	2464	2453	4917	1501	1455	2956
35-39	2165	2101	4266	2700	2631	5331	1685	1628	3313
40-44	1736	1865	3601	2133	2126	4259	1956	1971	3927
45-49	2013	2313	4326	1710	1848	3558	2698	2712	5410
50-54	2414	2994	5408	1920	2279	4199	2158	2123	4281
55-59	2143	2476	4619	2318	2910	5228	1713	1928	3641
60-64	1564	1888	3452	1961	2392	4353	1536	1875	3411
65-69	1170	1667	2837	1380	1813	3193	1807	2536	4343
70-74	939	1396	2335	967	1553	2520	1518	2277	3795
75-	1252	2455	3707	1408	2770	4178	1861	3662	5523
Összesen:	28508	31580	60088	28020	31252	59272	25570	28732	54302

Forrás: Zalaegerszeg Megyei Jogú Város Polgármesteri Hivatal népesség nyilvántartása

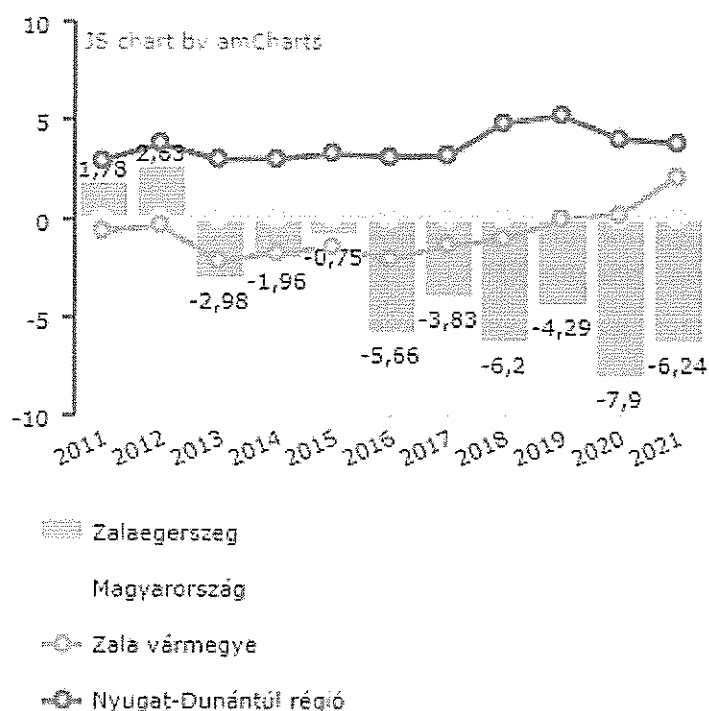
A népmozgalmi adatokból kitűnik, hogy jelentős a várost hátrányosan érintő elvándorlási különbözet, egyre csökken a házasulandók száma és nő a válások száma is. Az idős-ügy szempontjából ennek az a következménye, hogy az elvándorlások negatív népmozgalmi adatai, amelyek elsősorban a fiatalabb, pályakezdő korosztálynál a legmagasabbak, továbbá a házasságkötések elmaradása és a válások számának növekedése növeli annak kockázatát, miszerint városunkban

- egyre több lesz az elmagányosodott időskorú ember.

A 15 éves és idősebb népesség családi állapot szerint Zala Vármegyében			
Családi állapot	2001. év (fő)	2012. év (fő)	2023. év (fő)
Nőtlen, hajadon	n.a.	33312	32772
Házas	68357	56882	49785
Özvegy	26653	26159	21686
Elvált	10137	14389	15954
Összesen	134364	130562	120197

A vizsgált időszakban mind országosan, mind Zala Vármegyében folytatódott az a hosszabb ideje érvényesülő tendencia, mely szerint egyre kevesebben élnek házasságban (2001-ben 51%-a, míg 2012-ben 44%, 2023-ban 41%), az elváltak (2001-ben 7,5%-a, míg 2012-ben már 11%, majd 2023. évben 13%) aránya emelkedett. Ez utóbbiakkal párhuzamosan elterjedt az élettársi kapcsolat, mint együttélési forma.

(c) 2023 Lechner Nonprofit Kft. Készült a TEIR-rel.

Vándorlási különbözet az adott közigazgatási egységbe állandó vagy ideiglenes jelleggel bejelentkezők és az onnan másik közigazgatási egységbe állandó vagy ideiglenes jelleggel bejelentkezők számának különbözete ezer lakosra vetítve.

A korosztályok aránya átrendeződést mutat: a fiatal népesség aránya folyamatosan és jelentős mértékben csökken, a 45-49 évesek aránya enyhe növekedést, míg az 50-64 évesek aránya enyhe csökkenést mutat, az időskorú lakosság aránya trendszerűen és jelentős mértékben emelkedik, ez a tendencia egy

- *előregedő zalaegerszegi társadalom képét vetíti előre.*

Öregedési mutató

Állandó népességből a 100 0-14 évesre jutó 65-x évesek száma (Zalaegerszeg)

Év	65 év feletti állandó lakosok száma (fő)	0-14 éves korú állandó lakosok száma (fő)	Öregedési index %
2016	11 655	7 290	159,88%
2017	11 979	7 275	164,66%
2018	12 375	7 254	170,60%
2019	12 821	7 128	179,87%
2020	13 129	6 925	189,59%
2021	13 373	6 766	197,65%
2022	13 468	6 566	205,12%

Forrás: TeIR, KSH-TSTAR

Látható, hogy az egyik jellemző probléma az, hogy a nagyobb létszámú fiatal korosztálytól várt magasabb gyermekvállalás nem valósult meg, jelentős hányaduk még a házasságkötésig, vagy a tartós együttélésig sem jutott el. Ebben egy kisebb korrekció, pozitív változás ugyan még megvalósulhat akkor, ha a még mindig magas létszámú 18-35 éves korosztály Zalaegerszegen marad.

Ennek azonban feltétele, hogy kedvezményekkel lakáshoz juthat, jövedelmező állást talál, vagy vállalkozásba kezd, és nem túlzottan későn házasodik, mert a késői családalapítás alapvetően negatív hatással van a gyermekvállalásra. A segítségnyújtás ebben az esetben döntően komplex társadalompolitikai intézkedésekkel, a fiatal családok preferálásával valósítható meg. Mindez azért is szükséges, hogy az

- ***idősebb korosztály ne maradjon magára a városban, hanem egy természetes korosztályos rétegezéssel közösségben tudja megélni mindennapjait.***

E társadalmi hatások csökkentése érdekében Zalaegerszeg több társadalompolitikai hatással is járó intézkedést tett, kezdve a munkahelyteremtő gazdaságélénkítő célkitűzéseken keresztül, a felsőoktatás támogatásán át a családi otthonteremtés támogatásának kialakításával és a „nemzedékek kézfogása program” létrehozásával annak érdekében, hogy a népességfogyás lassuljon, megálljon és esetlegesen ellenkező irányba forduljon. Ezen intézkedések hatásai azonban nem azonnaliak és hatásuk csak hosszabb távon érvényesülhet, de remélt következményük lehet az is, hogy a város idősebb polgárai sem maradnak magukra városunkban.

Jelenleg azonban a zalaegerszegi lakosság korösszetételét kettő év /a 2011-es, és a 2023-as év/ részletes adatsorai segítségével vizsgálva megállapítható, hogy a vizsgált 12 év alatt - a 45-54 éves korosztály kivételével - kis mértékben, de folyamatosan csökkenő tendenciát mutat az aktív korosztályok létszáma, illetve a 0-18 éves korosztályok létszáma is 2011 évhez képest. A 0-39 éves korosztályban a férfiak képviselik a többséget, de ez az arány a 40 éves korcsoportoktól kezdve megfordul, és a nők száma egyre fokozottabb mértékben haladja meg a férfiakét.

A férfiak és nők aránya a népességen belül előbb enyhe, majd a kor előrehaladtával jelentős nőtöbbletet mutat a vizsgált időszakban, és ez azt is jelenti, hogy

- ***a koncepciónak az időskorú, egyedülálló nők nagy számával kell számolnia. Ráadásul e rétegnek a jövedelme is jóval alacsonyabb mint általában s emiatt többségükben körükből kerülnek ki az időskorúak által igénybe vehető szociális szolgáltatások ellátottjai.***

II.3. ZALAEGERSZEGI SZOCIÁLIS ELLÁTÓ RENDSZER JELLEMZŐI

Nem kifejezetten csak az időskorúak ellátására szolgál, hanem a város teljes lakosságának szociális szükségleteit hivatott ellátni. E szolgáltatások egy része úgynevezett alapellátás, míg a többi része szakellátásnak minősül. Mindebből következik, hogy a városban nincs önálló időskorúakat ellátó szociális rendszer /erre általában nincs is szükség/ hanem az, egy egységes ellátórendszer része, még akkor is, ha egyes ellátási formákat esetlegesen többségében csak időskorúak vesznek igénybe.

Meglehetősen széleskörű szolgáltatási palettáról van szó, a városban 18 különböző személyes gondoskodást nyújtó szociális szolgáltatás érhető el. Egyes szolgáltatásokat több szolgáltató/intézmény is biztosít, így például 3 szolgáltató végez házi segítség nyújtást, 4 szolgáltató nyújt támogató szolgáltatást, és 3 idősok otthona működik a városban. A szolgáltató oldal is meglehetősen színes, hiszen állami, önkormányzati, egyházi és civil fenntartó is biztosít szolgáltatásokat. /1. sz. melléklet/

II.3.1. Alapszolgáltatások

II.3.1.1. Étkeztetés

Az étkeztetés keretében külön meghatározottak szerint a szociálisan rászorultaknak legalább napi egyszeri meleg étkezéséről kell gondoskodni. Ez az ellátási forma a Zalaegerszegi Gondozási

Központ feladatkörébe tartozik. Az étkeztetés az intézmény saját konyháinak igénybevételével, valamint két külső szolgáltató bevonásával történik. A konyhák területi elhelyezkedése révén lehetőség van arra, hogy az igénylő lakóhelyéhez legközelebb eső helyen vegye igénybe az ellátást.

2023. év végén 383 fő volt az ellátotti létszám, év közben 154 fő került felvételre és 142 főnek szűnt meg az ellátása. Zalaegerszegen kiszállítással 205 főnek, 171 főnek pedig helyben fogyasztással vagy elvitel lehetőségével biztosítják az étkeztetést. Kispáli és Nagypáli esetében (összesen 7 fő) kiszállítással biztosított az ellátás.

A nem és kor szerinti megoszlás továbbra is azt mutatja, hogy az igénylők meghatározott hányada a nők (65%) köréből kerül ki, magas a 70 éven felüliek aránya (az ellátottak 73%-a (278 fő) 70 éven felüli). 65 év alatt, vagyis alacsonyabb életkorban 2023. évben is az előző évekhez hasonlóan a férfiak oldalára billent a mérleg (65 év alatti férfi: 57%). Náluk a rászorultságot pszichiátriai- vagy szenvedélybetegségük, illetve egészségi állapotuk indokolja. */Az erre vonatkozó részletesebb adatokat a 2. sz. melléklet tartalmazza./*

A szociális étkeztetés többségében időskorú ellátás, az ellátottak száma évek óta szinte változatlan, a kor előrehaladtával fokozatosan növekszik az igénybe vevők nöbblete.

II.3.1.2. Házi segítségnyújtás

Házi segítségnyújtás keretében a szolgáltatást igénybe vevő személy saját lakókörnyezetében kell biztosítani az önálló életvitel fenntartása érdekében szükséges meghatározott fajta ellátást.

Ezt az ellátási formát is a **Zalaegerszegi Gondozási Központ** biztosítja, mégpedig a területi- és nyugdíjasházi gondozás keretében.

A működési engedély szerint a szolgáltatásban ellátható személyek száma 171 fő, a tényleges ellátottak száma azonban a 2023. év végén csak 58 fő.

Az ellátórendszer átalakítására irányuló ágazati intézkedés eredményeként a házi segítségnyújtás vonatkozásában több változás történt már 2016-ban. A szolgáltatási formán belül végzett tevékenységek mentén két szolgáltatási altípus, a **szociális segítség** és a **személyi gondozás** került megkülönböztetésre. 2016. január 1-től a gondozási naplót felváltotta a tevékenység napló. A két szolgáltatási altípusban végezhető tevékenységeket a tevékenység naplóban elkülönítetten, az egyes résztevékenységek nevesítésével kell feltüntetni. További változás az is, hogy az ellátottnak a lakáson kívüli, illetve a lakáson végzett szolgáltatásért a ráfordított idő arányában egyaránt kell díjat fizetni. 2016. évre módosult az 1 órás gondozási szükséglet megállapítására szolgáló ponthatár is (11 pontról 20 pontra emelkedett).

A Szt. 2017. január 1-én hatályba lépett módosítása eredményeként a házi segítségnyújtás esetében megszűnt az óraalapú szolgáltatásnyújtás rendszere. A gondozási szükséglet vizsgálata során elért pontszám a jövőben nem korlátozza a házi segítségnyújtás napi időtartamát. A módosítás célja az ellátott szükségleteihez rugalmasabban igazodó szolgáltatás-nyújtás, melynek konkrét időtartama az ellátást igénylő és a szolgáltató közötti megállapodásban kerül megállapításra.

Az ellátottak számának csökkenésében szerepet játszik, hogy a városban több szolgáltató is biztosít házi segítségnyújtást, közülük az egyházi szolgáltatók az ellátást alacsonyabb térítési díj ellenében is tudják biztosítani.

A házi segítségnyújtás keretében 2023. évben összesen 101 személy ellátására került sor. 2023. december 31-én ellátásban részesülők szolgáltatástípusonkénti megoszlása:

- szociális segítségben: 7 fő
- személyi gondozásban: 51 fő

Megfigyelhető, hogy az önkormányzati intézmény által ellátottak nagy többsége a nagyobb gondozási igényű, nem ritkán a napi többszöri gondozást igénylő rászorulóknak közül kerül ki. Egy

gondozónő átlagosan naponta 4-5 rászorulóknak nyújt segítséget. Emelkedik azon ellátottaknak a száma, akikhez naponta kétszer, háromszor (reggel, ebéddőben és az esti órákban) kell kimenni a gondozónőnek.

Az ellátottak egy részével évek óta kapcsolatban áll az intézmény, náluk is megfigyelhető a kor előrehaladtával a testi, szellemi leépülés. Egyre több olyan ellátott jelenik meg a rendszerben, aki már bekerülésekor igen rossz egészségi állapotban van, vagy a demencia tüneteit mutatja, ami nagy szakmai kihívást jelent a velük foglalkozó szociális gondozónak.

Gondozási tevékenységeink jellemzően: segítségnyújtás az étkezéseknél, bevásárlás, testi-, személyi higiéné biztosítása (mosdatás, fürdetés, pelenkázás), öltöztetés, ágyazás, takarítás, mosás, szellőztetés, gyógyszer kiváltás, adagolás, csekkek befizetése, pszichés gondozás, a magány enyhítése.

Ami az igénybevevők életkorát illeti, itt is fokozatos emelkedés figyelhető meg, az ellátottak között a 80 év felettiek aránya 70 %, a gondozottak 80 %-a nő.

/Az erre vonatkozó részletesebb adatokat a 3. sz. melléklet tartalmazza./

A házi segítségnyújtás egy speciális formája a *jelzőrendszeres házi segítségnyújtás*.

A szolgáltatás elsődleges célja, hogy az egyedül, esetleg beteg hozzátartozóval élő sérült és idős emberek otthonukban is biztonságban érezhessék magukat, s ha szükséges gondozásukat szakemberek végezzék.

A szolgáltatás fokozza az ellátást igénybe vevő biztonságérzetét, rugalmasan reagál az ellátottak szükségleteire, anélkül, hogy a rászorultság érzését váltaná ki bennük.

A szolgáltatás 2023. évben is 66 készülékkel működött, mely összesen 82 fő idős, beteg ember számára biztosította az ellátást.

2023. december 31-én az ellátottak száma 56 fő. Az ellátottak 84%-a nő és 77%-a 80 év feletti volt.

/Az erre vonatkozó részletesebb adatokat a 4. sz. melléklet tartalmazza./

A várakozók számának alakulása a 2023. évben:

Január:	2 fő	Február:	0 fő	Március:	2 fő
Április:	3 fő	Május:	1 fő	Június:	0 fő
Július:	0 fő	Augusztus:	0 fő	Szeptember:	0 fő
Október:	0 fő	November:	0 fő	December:	0 fő

A fenti felsorolásból is látható, hogy az előző évektől eltérően jelentősen csökkent az ellátást igénylők száma. Emellett a jelzőrendszeres házi segítségnyújtás műszaki rendszere is elavult, egyre több volt a meghibásodás, korszerűbb technikai háttérrel rendelkező rendszerre lett volna szükség, mely azonban csak jelentős anyagi ráfordítással lett volna lehetséges, jelentős terhet róva a fenntartóra, valamint az ellátottakra is.

Az ellátás iránti igény csökkenésének oka, hogy az idősök sorra váltottak a korszerűbb Gondosóra programra, amely ingyenes számukra.

A feladatmutató csökkenése, az elavult technika, a személyi feltételek nehéz biztosítása, illetve mivel a szolgáltatás biztosítása nem kötelező önkormányzati feladat, felmerült a jelzőrendszeres házi segítségnyújtás biztosításának az állam részére történő visszaadása.

Zala vármegyében a Szociális Gyermekevédelmi Főigazgatóság működtet jelzőrendszeres házi segítségnyújtást a Gondosóra programmal, ingyenesen. 2023. szeptemberében az intézmény felvette a kapcsolatot a kirendeltséggel a szolgáltatás 2024. január 1-től történő átvétele érdekében.

Az ellátottakat írásban tájékoztattuk a változásról, akik írásban nyilatkoztak a szolgáltatás további igénybevételeéről, valamint segítséget kaptak az új kérelem kitöltésében.

A Zalaegerszegi Gondozási Központ jelzőrendszeres házi segítségnyújtás szolgáltatása 2023. december 31. napjával megszűnt, az átállás zökkenőmentesen zajlott, 2024. január 1-től 53 ellátott igényelte a továbbiakban is a jelzőrendszert az új szolgáltatótól.

II.3.1.4. Időskorúak nappali ellátása

A jogi szabályozás elnevezése ellenére nem kizárólag időskorúak ellátására szolgál. Ténylegesen a nappali ellátás hajléktalan személyek és elsősorban a saját otthonukban élő,

- a) tizennyolcadik életévüket betöltött, egészségi állapotuk vagy idős koruk miatt szociális és mentális támogatásra szoruló, önmaguk ellátására részben képes személyek,
- b) tizennyolcadik életévüket betöltött, fekvőbeteg-gyógyintézeti kezelést nem igénylő pszichiátriai betegek, illetve szenvedélybetegek,
- c) harmadik életévüket betöltött, önkiszolgálásra részben képes vagy önellátásra nem képes, de felügyeletre szoruló fogyatékos, illetve autista személyek részére biztosít lehetőséget a napközbeni tartózkodásra, társas kapcsolatokra, valamint az alapvető higiéniai szükségleteik kielégítésére, továbbá igény szerint megszervezi az ellátottak napközbeni étkeztetését.

Az **idősek nappali ellátása** a Zalaegerszegi Gondozási Központ feladata. Az idősek ellátása 3 telephelyen működő idősek klubjaiban, 120 férőhelyen történik.

A 2023. évben a 120 férőhelyen napi átlagban 67 ellátott volt, az ellátottak száma összesen pedig 86 fő.

/Az erre vonatkozó adatokat az 5-6. sz. melléklet tartalmazza./

- ***Az ellátási kapacitás a felmerült igényekhez képest összességében megfelelő, várakozási idő nincs, a jelentkező szükségleteket jellemzően mindig képes kielégíteni az intézmény.***

Az ellátási forma egy speciális változata a demens személyek nappali ellátása. Ez az új típusú ellátási forma 2009. július 1-től a Zalaegerszegi Gondozási Központ keretében működő **Landorhegyi Idősek Klubja** keretén belül működik **10 férőhellyel**.

2023. december 31-én 2 fő vette igénybe ezt a demens ellátást (1 férfi, 1 nő).

A rendelkezésre álló férőhelyek teljes feltöltése évek óta nehézségbe ütközik. Részben azért, mert a kliens, illetve a hozzátartozója nem érzékeli, vagy nem értékeli beavatkozásra érdemesnek az enyhe fokú szellemi hanyatlás jeleit, amikor még a folyamat speciális fejlesztéssel hátráltatható lenne. Gyakran már csak akkor folyamodnak segítségért, amikor a hanyatlás középsúlyos, vagy súlyos fokozatúvá válik és csak tartós bentlakásos intézményi keretek között, korlátozott lehetőségek mentén biztosítható a segítségnyújtás.

- ***Demens személyek tartós intézményi elhelyezésben ezért jelentős kapacitáshiány mutatkozik.***

II.3.2. Szakosított ellátások

II.3.2.1. Idősek gondozóháza

Az idősek átmeneti elhelyezését – a **Zalaegerszegi Gondozási Központ** keretében működő – **Idősek Gondozóháza** biztosítja, az engedélyezett férőhelyek száma 42 fő.

Az Idősek Gondozóháza ideiglenes bentlakást - legfeljebb 4 hónap - időtartama alatt folyamatos, teljes körű ellátást, ápolást, gondozást biztosít. Az intézmény vezetője indokolt esetben engedélyezi az ellátás időtartamának további egy évvel történő meghosszabbítását az intézmény orvosának javaslata alapján.

/Az ellátási formára vonatkozó adatokat a 7. sz. melléklet tartalmazza./

A gondozóház átmenet a saját otthon és a tartós bentlakásos intézmény között.

Az Idősek Gondozóházában azoknak a nyugdíjkorhatárt betöltött idős embereknek a gondozását végezzük, akiknek egészségi állapota rendszeres gyógyintézeti kezelést nem igényel, ugyanakkor önellátásra nem, vagy csak folyamatos segítséggel képes. Jól képzett gondozónők, belgyógyász és geriáter szakorvos segíti testi-lelki egészségük megőrzését.

Az intézménynek 2023. december 31-én 37 ellátottja volt, 48 főnek szűnt meg az ellátása és 47 főt vett fel az intézmény.

Az ellátottak 76%-a 80 év feletti, és 78%-a nő volt 2023. évben.

Továbbra is jelentős igény mutatkozik ezen ellátási forma iránt. Jelenleg az elhelyezésre várakozók száma 122 fő (76 fő sürgős, 46 nem sürgős). A heverős szobák feltöltése nagyon nehezen működik, erre a részlegre is két kórházi ágyat kellett behelyezni, mivel egyre rosszabb állapotú időseket lát el az intézmény.

Emelkedő tendenciát mutat a demenciában, illetve más pszichiátriai betegségekben szenvedők ellátásának igénye, de fogadásuk, ápolásuk nehézségekbe ütközik, mert részükre differenciált elhelyezést –jogszabályoknak megfelelően– az intézmény jelenleg nem tudja biztosítani és mint fentebb már említettük,

- ***nincs megfelelő férőhelyszámmal rendelkező szakintézmény.***

E probléma csak a férőhelyek számának növelésével oldható meg, s ennek lehetséges módjait mielőbb szükségesnek mutatkozik kialakítani.

A szolgáltatást igénybe vevők egyre hosszabb időre igénylik a gondozóházi elhelyezést és folyamatosan csökken az ellátásból kikerülők száma.

Ennek oka, hogy az erőteljesebben mozgáskorlátozott személyek egészségi állapotuk miatt otthonukba nem helyezhetők vissza, és idős-otthoni elhelyezésre várakoznak.

- ***Az idősotthoni elhelyezés viszont jelentős mértékben kapacitás hiányos.***

Átlagosan 1-2 fő kéri téli időszakban a fűtési, lakhatási problémák miatt, ill. a tavaszi és nyári hónapokban a családtagok elutazása, pihenése vagy épp a gondoskodó családtag megbetegedése miatt az átmeneti elhelyezést.

Az engedélyezett 1 év 4 hónap lejártá után sok esetben nem teljesül a bentlakásos intézményi elhelyezés *férőhely hiányában*, így Ápolási Osztályokra helyezik el a hozzátartozók ellátottjainkat.

- ***Az intézményi felvételre várakozók száma az eddigi évek gyakorlatához hasonlóan nagyon magas, 2023. december 31-én 122 fő várt felvételre, közülük 76-an soron kívül.***

II.3.2.2. Idősek otthona

Az idősek otthonába, olyan a nyugdíjkorhatárt betöltött időskorú személyek kerülnek ellátásra, akik önmaguk ellátására nem, vagy csak folyamatos segítséggel képesek, illetőleg akiknek egészségi állapota rendszeres gyógyintézeti kezelést nem igényel.

/Az idősek otthoni ellátására vonatkozó részletesebb adatokat a 8. sz. melléklet tartalmazza./

Az intézményi férőhelyek száma 98. Az ellátottak száma 2023. december 31-én 95 fő volt, 80 nő és 15 férfi.

Az ellátottak 63 %-a 80 év feletti. Az ellátottak nemenkénti aránya a demográfiai trendeknek megfelelő.

Az Idősek Otthonában élő ellátottak egészségi állapota meglehetősen leromlott, jellemző a multimorbiditás. A gondozottak közül önellátó mindössze 4 fő, részben önellátó: 49 fő (52%), önellátásra képtelen: 42 fő (44 %).

Az egészségi állapot hanyatlásának következménye, hogy a lakók közül egyre kevesebben vonhatók be a foglalkoztatásba, az ápolási, és gondozási szükséglet emelkedése pedig a személyzet mentális és fizikális leterheltségét fokozza. Évről évre növekszik a szellemi hanyatlás miatt ellátásra szoruló gondozottak száma, jelenleg az ellátottak 17 %-a súlyos, illetve 16 %-a közép súlyos kórképpel küzd.

A felvételre várók száma 2023. év végén 158 fő,

- ***A férőhelyi kapacitás hiánya jelentős probléma.***

A probléma megoldására esetlegesen részleges megoldást jelenthet annak a kormányzati elképzelésnek a megvalósulása, amelynek egyik eleme a kórházi ápolási osztályok átadása a szociális ellátórendszer részére. Mindemelllett azonban a közeljövőben nem kerülhető meg a

kapacitás további bővítése, még az után is, hogy a volt Pais Dezső Általános Iskola megüresedett épületében egyházi fenntartású bennlakásos otthon alakult ki városi segítséggel.

Az intézmény lakóinak testi-lelki egészsége védelmében, illetve állapotuk fenntartásában a gondozónők - sokszor erőn felüli- munkája mellett, fontos szerepet kap a szociális munkatársak és a mozgásterapeuták munkája is.

II.3.3. A szociális ellátó rendszerre vonatkozó összegzés

A helyzetelemzés körében viszonylag nagy terjedelemben foglalkozik a Konceptió a szociális ellátó rendszer bemutatásával.

Ennek egyik oka, hogy a Konceptiót alkotó Közgyűlésnek erre a területre van legnagyobb rálátása, miután ez a terület többségében a saját feladatkörében létrehozott intézményhálózat, és éppen ez okból itt a legnagyobb a jövőbeli befolyásolási lehetősége is.

A másik ok pedig az, hogy egyben ez az intézményhálózat a legnagyobb időskori szolgáltató rendszer is, ami szükség esetén – egy-két fejlesztendő területet kivéve – szinte teljes körűen ki tudja elégíteni a szükséges szociális igényeket.

Mindemellett azonban városunkban az önkormányzati tulajdonú szervezetek mellett - közigény alapján -, civil, egyházi, gazdasági és egyéb szervezetek egyaránt tevékenykednek a szociális területen. Szolgáltatásaik igénybe vevői ugyanúgy a szociálisan rászoruló köréből, illetve egyes specifikus szolgáltatásoknál általában az idős korosztályokból kerülnek ki.

II.3.4. Más tényezők

Ebben a körben általában nem rendelkezünk számszerűsíthető adatokkal, de az idősügyi helyzetkép realitása megköveteli számbavételét az alábbiaknak.

II.3.4.1. Egyéb szolgáltatások

Az idősek számra nem csak szociális területen van igénybe vehető szolgáltatás.

Más területeken is több szolgáltató, gazdasági vagy civil szervezet, caritas nyújt csak nekik szóló, vagy másokkal együtt általuk is ingyenesen, kedvezménnyel, vagy fizető alapon igénybe vehető gazdasági, kulturális, egészségügyi, közösségi, sportolási és egyéb szolgáltatást.

Ezek teljes körű felsorolására nem vállalkozunk, de a fontosabbakat címszavakban megemlíjtük;

- *Egerszeg Kártya – kedvezményesen vehető igénybe, és általában önkormányzati intézményeknél további szolgáltatásra jogosít /parkolás, színházjegy, uszoda, sport, hangverseny, könyvtár, stb./,*
- *Utazási kedvezmények – helyi-járat, helyközi és távolsági közlekedési eszközökön, vízi közlekedési eszközökön bérletárban, menetjegyben, életkortól függő ingyenességben,*
- *Különböző nyugdíjas bérletek, kedvezmények köre – kulturális, sport stb. területen.*
- *Alacsony nyugdíjjal rendelkezők támogatása.*

II. 3.4.2. Gazdasági tényezők

Az idős korúak csak kis hányada eltartott. Általában mindannyian rendelkeznek valamilyen jövedelemmel. Túlnyomó többségük nyugdíjjal, egy kisebb hányaduk munkajövedelemmel, illetőleg gazdasági tevékenységből származó tőkejövedelemmel, pénzbeli megtakarítással és emellett többségük ingatlan vagyonnal bír, de vannak közöttük befektetői, vállalkozói vagyont működtetők is. Emellett jövedelemnek tekinthetjük a kiadást pótló kisbirtoki, saját vagy családi szükséglet fedezésére szolgáló, esetlegesen piacra vitt árutermelést is.

Az eltartottság az idős korúak esetében azt jelenti, hogy saját jövedelem hiányában, vagy annak alacsony összege miatt az, az önálló életvitel fenntartására nem elegendő és emiatt az idős ember mások – elsősorban a családja, annak hiányában a közösség – gondoskodására rászorul. Ebbe a körbe esetenként az alacsonyabb nyugdíjjal, járulékkal rendelkezők is bele tartoznak.

Ugyanakkor, ha családban élnek, akkor esetükben elmondható, hogy a viszonylag alacsony jövedelmükből ezen idős emberek is hozzájárulnak a családi kasszához.

A Központi Statisztikai Hivatal adatai szerint Zalaegerszeg városban 2022-ben 4938 férfi és 9409 nő részesült öregségi nyugdíjban.

Magyarországon 2023 évben 2 385 443 főnek folyósítottak nyugdíjat, ellátást, járadékot vagy egyéb járandóságot. 2018 évhez képest az ellátottak száma 0,8%-kal csökkent. A főellátásként folyósított ellátások legnagyobb része öregségi nyugdíj, az ellátottak 78%-a ezen a jogcímen kapott ellátást.

Nyugdíjban, ellátásban, járadékban és egyéb járandóságban részesülők száma (Zalaegerszeg)			
Év	Nyugdíjban, ellátásban, járadékban és egyéb járandóságban részesülő férfiak száma	Nyugdíjban, ellátásban, járadékban és egyéb járandóságban részesülő nők száma	Összes nyugdíjas
2016	6449	10730	17179
2017	6365	10680	17045
2018	6356	10683	17039
2019	6439	10738	17177
2020	6316	10708	17024
2021	6166	10658	16824
2022	6102	10643	16745

Forrás: TeIR,
KSH Tstar

Nyugdíjszerű ellátások (Zalaegerszeg)							
Év	Életkoron alapuló ellátásban részesülő férfiak száma	Életkoron alapuló ellátásban részesülő nők száma	Öregségi nyugdíjban részesülő férfiak száma	Öregségi nyugdíjban részesülő nők száma	Özvegyi és szülői nyugdíjban részesülő férfiak száma	Özvegyi és szülői nyugdíjban részesülő nők száma	Időskorúak járadékában részesítettek havi átlagos száma (fő)
2016	213	29	5101	9230	29	303	23
2017	222	28	5038	9259	35	260	24
2018	219	28	5081	9299	25	247	28
2019	202	24	5211	9431	25	219	30
2020	198	22	5128	9426	25	202	27
2021	197	21	4979	9403	32	187	22
2022	188	18	4938	9409	20	157	18

Forrás: TeIR, KSH Tstar

Az egyes területi egységek korösszetétele mellett azok gazdasági szerkezete, foglalkoztatottsági jellemzői, egészségügyi viszonyai együttesen határozzák meg az adott terület ellátotti szerkezetét. Így egy térség tartósan kedvezőtlen foglalkoztatottsági helyzete vagy az ott élők rosszabb egészségi állapota jelentősen megnehezíti az öregségi nyugdíjazáshoz szükséges szolgálati idő megszerzését. Az öregségi nyugdíjban részesülők aránya Budapesten volt a legmagasabb, valamint Pest, Közép-Dunántúl és Nyugat-Dunántúl megyéiben – kivéve Komárom-Esztergom megyét – haladta meg az országos átlagot.

Csak a lakások értéke mintegy 220-250 milliárd forint körül alakul és ennek mintegy 30-35 %-a, alábecsült adatok szerint is az időskorúak tulajdonában áll. Ez a lakásvagyon az időskorúak esetében többnyire nem mobilis, passzív vagyon - lakásigényeiket szolgálja -, mégis a lakásigények változása miatt évente néhány százalékuk mobilizálódik / illetve a fiatalabb generáció örökségeként évente megjelenik a lakáspiacon/.

A kiskertigényeknek a 970'-es évekbeli erőteljes megjelenése miatt abban az időben több ezres nagyságban alakultak ki zártkerti ingatlanok, melyek a pihenés, a kikapcsolódás mellett a családok megélhetésének segítésére is szolgáltak. Az azóta bekövetkezett generációváltás hatására ezek az ingatlanok ma – becslések szerint közel 60 %-ban – a második tulajdonosi generációt jelentő időskorúak kezében van. Ez ingatlan vagyonként is tetemes, viszont a hagyományos, családi asztalra történő árutermelése is jelentős. Az itt megtermelésre kerülő árufeleslegnek termelői piacra juttatása érdekében is indokolt erőfeszítéseket tenni, akár csak a felvásárló, vagy begyűjtő hálózat kialakításával is.

II.3.4.3. Egészségügyi tényezők

A hazai kutatások azt mutatják, hogy az idősök számára az egészséggel összefüggő életminőség legfontosabb elemei a következők: az egészség megléte (és a betegség, a fájdalom hiánya), a családhoz tartozás (szemben a magányossággal), mások segítése (és segítség kapása másoktól), a szeretet, az emberi kapcsolatok minősége, beszélgetés másokkal, valamint a belső és külső békesség megléte.

Kétségtelen tény, hogy az életkor előrehaladtával fokozottan jelentkeznek egyes betegség típusok. A test öregedése azzal is jár, hogy szaporodnak a degeneratív jellegű problémák.

Látás és hallás zavarok, ízületi és gerinckopások miatti mozgáskorlátozottságok, fogászati problémák, gyakoribb a szellemi hanyatláshoz kapcsolható értelmi zavar, a pszichés lelki zavarok, növekszik a diabétesz szövődmények gyakorisága, kóros elváltozások jelentkezhetnek a belső szervek működésében, stb.

Az 1800-a, és 1900-as évekbeli, és az utóbbi évtizedekben rohamos gyorsasággal bekövetkező életminőség javulás e betegségtünetek jelentkezését az életkor növekedéssel együtt járva fokozatosan a magasabb életévekbe tolta ki, illetve egyes betegségfajtákat már – tudomány fejlődésének hatására - az orvostudomány, mint alkalmazott tudomány képes elhárítani, mások hatását pedig tudja mérsékelni.

Az orvoslás tudománya hangsúlyeltolódása bekövetkeztében az egészségvédelem előtérbe került, ami a megelőző tevékenységre irányítja magának az idős embernek a figyelmét is.

E terület sajátossága, hogy mindenki esetében egyéni megoldásokat kell keresni, mert mindenki egyénileg beteg, s bár a gyakoriság esetlegesen a kor előrehaladtával prognosztizálható, de az idős ember is csupán azért beteg, mert megbetegedett, s nem azért mert idős. Lehetne a szociális és egészségügyi ellátórendszer is idősbarát, legalábbis abban az értelemben, hogy az idősödő és idős emberekhez úgy viszonyul, mint olyan felnőtt, teljes jogú állampolgárokhoz, akik képesek saját életükkel kapcsolatos döntések meghozatalára, igényeik és véleményük kifejezésére.

Városunkban az egészségügyi ellátórendszer általában felkészült. Van állami tulajdonban lévő és széles spektrumú fekvőbeteg- és járóbeteg ellátó intézmény, jól kiépített önkormányzati alapellátó rendszer, s nagy számban működnek társas- vagy egyéni tulajdonban lévő egészségügyi vállalkozások is. Ez a hálózat az igényeket általában megfelelő szinten képes kielégíteni.

- *Ugyanakkor tény, hogy az állami tulajdonú fekvő- és járóbeteg ellátó – nem az idősök ellátási terhei miatt - forráshiánnyal küszködik és ez hiány az ellátáshoz való hozzáférésben jelentős várakozási időt generál. Ez a biztosítás alapú hozzáférés rendszerét devalválja és többnyire ennek a résznek a kitöltésére jöttek létre a fizetős ellátást nyújtó magánvállalkozások.*

Ez utóbbiak igénybevétele azonban az időskorúak többsége részére – éppen alacsonyabb jövedelmi viszonyaik miatt – többnyire elérhetetlenek, s emiatt ellátásukban hátrányos helyzetük csak felerősödik.

II.3.4.4. Községi és más társadalmi tényezők.

Az egyházak községi szerepvállalása, községepítő tevékenysége szintén jelentős hatással van idősök életminőségére. A községi igények és a felmerülő összetett társadalmi problémák hatékony kezelésében kiemelkedő szerepet töltenek be.

Az egyházak mindennapi munkavégzésük során nagyon sok elemét megvalósítják az idősügyi koncepcióknak. A gyülekezetek városunkban akár katolikus, akár evangélikus, akár református igyekeznek partnerei lenni a városnak és kiveszik részüket az idősökkel való kapcsolattartásban, az idősök képzésében, tájékoztatásában, a rájuk való figyelésben.

A sikeres idősödést elősegítő életmód tényezői a fizikai és szellemi aktivitás, a társas és társadalmi kapcsolódás és tevékenység, a valakihez – valamihez – valahova tartozás megvalósítása, az élethosszig tartó tanulás, a kreativitás, az életöröm, az életet vezérlő célok, stratégiák és adaptációs minták kialakítása. Az életmódhoz tartozik szorosan a frusztrációk kerülése épp úgy, mint levezetésük, a konfliktusmegoldó képesség fejlesztése, és az áthajlás életszakaszának, nem utolsó sorban a nyugdíjazásnak személyes kezelése. Az idősokorúak körében óriási az igény a társadalomban való bent maradásra, és nagy a félelem az abból való „kiesésre”.

Ezzel is magyarázható a nagyfokú társadalmi önszerveződés, a legalább egymás közötti szervezett kapcsolatépítés és községi munka. A nyugdíjas klubok, egyesületek száma körükben meghatározó és közel harmaduk tagja valamelyik klubnak. A klubok, melyek általában nincsenek civil szervezetként hatósági nyilvántartásba véve, vagy lakókörzetenként, vagy korábbi foglalkozási körönként, esetleg közös érdeklődés alapján szerveződnek.

E szervezetek tevékenysége az önproblémák feldolgozása mellett, szinte mindig községi, részt vesznek a környezetük alakításában, a helyi problémák megvitatásában, megoldásában, a hagyományok ápolásában.

- *Az önkormányzatnak a kapcsolattartása ezekkel a civil községekkel már kialakult, a hivatalban egy fő foglalkozik idősügyi feladatokkal, 2013. évben elkészült a város Idősügyi Civil Regisztere, mely jelenleg 17 idős szervezetet számlál. E szervezetekkel való kapcsolattartás 2013. óta rendszeressé vált. Az idősügyi tanács javaslatára az önkormányzat évről évre anyagilag is támogatja e szervezetek tevékenységét.*

A támogató társadalmi környezet kialakításában a kiindulási pont az „idősbarát szemlélet” volt. Az idősökkel kapcsolatban a társadalom egy rétegében – szerencsére egyre csökkenő rétegében – van előítélet az idősokorúakkal kapcsolatban. Feleslegesség, eltartottság, a helyeknek a fiatalok előli elvétele, ellátó rendszerek indokolatlan leterhelése, ezek ennek a nézetnek a fő vezérgondolatai.

- *Hatásukra az idősokorúak egy kisebb része – ez is szerencsére fogyatkozó kisebbség – aktivitásában elbizonytalanodik, bezárkózik, elmagányosodik. Ez pedig további táptalaja lehet az őket érő attraktív hatásoknak, ami biztonságérzetüket csökkent. Ma már specifikus bűnözési technikák fejlődtek ki a bizalmukba férközésre épített kifosztásukra, illetőleg erőszakos kirablásukra. /Ez utóbbiak szerencsére városunkban ritkák./*

Előfordul az idősök hátrányos megkülönböztetése életkoruk alapján (ageizmus), mely lehet munkahelyi, családon belüli, lakóhelyi is.

Az előítéletek és a megkülönböztetés ellen az idősokorúak többsége tudatosan tiltakozik és megvan bennük a kellő önértékelés képessége is, melynek eredményeként törekednek a társadalmi elfogadtatásra.

Az idősokorúak szívesen vesznek részt községi tevékenységben, különösen akkor, ha az nem feledett szaktudásukat is igénybe veszi. Ez erősíti hasznosság tudatukat. Sokan keresnek feladatot maguknak.

- ***Ebben a körben az aktivitásuk kihasználtsága folyamatosan, évről évre nő, az önkormányzat által számukra szervezett programokkal.***

Az idős emberek igénylik az új információs és kommunikációs technikák elsajátításának lehetőségét, megőrizve és szinten tartva ezzel szellemi frissességüket, tájékozottságukat, életminőségük javulását, szabadidejük hasznos eltöltését. A sikeres öregedés egyik lehetőségét jelenti a kapcsolatrendszer kiszélesítése, az információ cseréje, felhasználása. Ezáltal fokozható a hasznosság érzése, olyan kapacitások kerülhetnek felszínre, amelyek az idős ember közérzetét, életminőségét javítják. Az időskorúaknak van affinitása a környezet-, a természet védelmére, óvására és ápolására.

Az önkormányzat az élethosszig tartó tanulás lehetőségét biztosította azzal, hogy 2015. évtől elindította a városban Nyugdíjas Szabadegyetemi programsorozatát, mellyel az idős ember lehetőséget kapott/kap a még meglévő erőforrásai fejlesztéséhez, új erőforrások elsajátításához, felhasználásához.

- ***E körben - az önkormányzat által indított programsorozaton kívül - számukra nyújtandó specifikus szükségleteiket kielégítő kínálattal a területen jelen lévő szolgáltatók többségének felkészültsége elmarad igényeiktől.***

III. CÉLOK ÉS FELADATOK

Zalaegerszeg közepes nagyságú, kiemelkedő infrastruktúrával rendelkező, az itt lakóknak általában – ahogy az elvégzett helyzetelemzés is mutatja -, jó életfeltételeket biztosító város. Belső közlekedési hálózata azonban átszervezést igényel, és amelynek külső megközelítését egy a jövőben mindenképpen megoldandó vasúti és közúti közlekedést egyaránt bővítő fejlesztéssel javítani szükséges azért is, hogy beruházó, befektetői oldalról a mainál még vonzóbbá váljon, s ezzel népességmegtartó képessége fokozódjon.

Jelenleg – habár ez az általános trendekkel összhangban van - egy fokozatosan előregedő, a bevándorlásnál nagyobb elvándorlási /különösen az aktív korban lévők, a fiatal generációkra ható/ mutatókkal rendelkező város képét mutatja, s ez a kép jelentős ellentmondásban van az infrastrukturális mutatókkal összhangban tett pozitív megállapításokkal.

Az ellentmondás feloldása a helyben lévő továbbtanulási, szakmai tanulási lehetőségek folyamatos kialakításával, a meglévők biztosításával, a munkalehetőségek bővülésével, a lakásviszonyok javításával összefüggő olyan várospolitikai kérdés, amelynek érvényesítése során azonban az idősebb korosztályok elvárásairól sem elehet megfelelkezni, e korosztályok igényeire is megfelelő hangsúlyt kell helyezni.

A városban erre megvan lakossági és a politikai törekvés és mindegyikre példa a jelen koncepció elkészítésére vonatkozó igény is.

A városi idősügyi politika folytatásához az egészségügy és szociálpolitika területén a szakmai és az infrastrukturális háttér adott és hatékony, e téren inkább csak gyorsabb hozzáférési /egészségügy, szociális szakellátások/ és egyes részterületeken bővülési /demens ellátás, átmeneti és tartós bentlakásos ellátás/ szükséglet mutatkozik.

Fejlődést igényel:

- Az időskorúak társadalmi megítélése az utóbbi pár évben sokat változott jó irányba, azonban még mindig van hova fejlődni e téren;
- közösségi munkába való bevonásuk tovább bővítése, pl. a természet védelmébe, óvásába;
- biztonságérzetük fokozásának támogatása, egyéni biztonságuk javítása.

Összegezve elmondható, hogy az idősügyi koncepciót csak a városi fejlődést egészében nézve lehet megfogalmazni és értelmezni, azért mert az idősök élethelyzete elválaszthatatlan a foglalkoztatás, a szociális ellátás, az egészségügy, a lakhatás, a nyugdíjrendszer, a generációk közötti együttműködés, a kultúra-közművelődés, a biztonság és az esélyegyenlőség kérdéseitől. Az idős ügy ösztársadalmi

kérdés és közvetlenül a város lakosainak jelenleg egynegyedét érinti, de közvetve érdekelt abban a teljes népesség.

Az idősek aránya, mint láttuk folyamatosan növekszik.

Az idős korosztály a társadalom megbecsült tagjaként szeretne biztonságban, kiszámítható módon, lehetőleg nem magányosan élni, amely tartalmas, a társadalom számára is hasznos életmód feltételeinek kialakítását jelenti.

Azt is látni kell, hogy a célok megvalósítása nem sikerülhet rövid idő alatt, ezért szükséges újabb négy évre vonatkozó stratégiai tervet készíteni. Mindehhez nélkülözhetetlen az idős korosztályok aktív részvétele, közreműködése.

A fentiek alapján a Konceptió céljai 6 fő csoportba sorolhatók:

- 1. Az idős ember, családi és társadalmi erőforrás, közösségformáló erő,*
- 2. Az idős ember tudatos gazdasági, kulturális és esetenként szociális tényező,*
- 3. Az idős ember identitását erősítő, önmegvalósító közösségei, érdekképviselői támogatása, továbbá e közösségek egy más közötti, valamint az idős emberek közötti információ-áramlásának elősegítése,*
- 4. Az idős korúak szükségleteit biztosító szolgáltatások támogatása, a szolgáltatásokhoz való hozzáférés elősegítésének támogatása,,*
- 5. Az idősek biztonság érzetének erősítése, biztonságának védelme,*
- 6. A mentálisan vagy szociálisan rászoruló idős emberek ellátásának biztosítása.*

III.1. AZ IDŐS EMBER ERŐFORRÁS

Az idős emberek többsége ingó- és ingatlan vagyonnal, rendszeres nyugdíj-jövedelemmel rendelkezik, de sokan vannak közülük olyanok is, akik munka-, tőke nyugdíjjal -, munka- és tőkejövedelemmel, pénzbeli megtakarítással, többen pedig befektetői, vállalkozói vagyont működtetnek.

Tapasztalatuk, felhalmozott szellemi tőkéjük, tenni akarásuk, meglévő munkaképességük, kisbirtoki árutermelő képességük értékes a társadalom, a család részére.

Fontos társadalom számára annak tudatosítása, hogy a családját segítő idős ember megbecsülendő érték és ez a társadalmi teherviselő képességet javító tényező.

Fontos, hogy a városi szolgáltatók, termék-előállítók számára is tudatosodjon, miszerint az időskorúak megfelelő kiszolgálása számukra a talpon maradáshoz segítő gazdasági kérdés.

Fontos, hogy az idős ember kapjon lehetőséget élettapasztalata, tudása másokkal, főképpen a fiatalabb generációkkal való megosztására, mert ez közösségformáló.

Az idős emberek teljes értékű polgárai a városnak. Szellemi, kulturális, szociális, gazdasági téren nyújtott hozzájárulásuk, családjukat segítő tevékenységük érték a közösség számára. Az idős személyekkel szembeni megkülönböztetés, előítélet és elkülönülés káros a társadalom számára.

E körben tervezett intézkedések:

III.1.1. Megbecsültséget javító intézkedések

- Az idősek megbecsültségét rendszeresen elősegítő – egyéni példákat is bemutató – tudatformáló tevékenységek támogatása.
- A családtámogató idős ember példaképpé tételének elősegítése.
- Annak szervezése, hogy az idősek élettapasztalataikat rendszeresen megoszthassák a fiatalabb generációkkal, mert elő kell segíteni, hogy tapasztalataikat, tudásukat a fiatalabb nemzedék tagjainak hasznosíthassák.
- A befektető, a közt támogató idős ember rendszeres, nyilvános elismerése.
- Az idősek ügye, a speciális helyzetükből adódó követelmények épüljön be a fontosabb gazdasági, szociális és egészségügyi programokba.
- Az idevágó ismeretek szervezett oktatását már a korai gyermekkortól szükséges elkezdni, a korszerű ismeretközlési technikák alkalmazásával.

III.1.2. Idősek munkavállalásának támogatása

- Mind a jövedelemszerző, mind az önkéntes munkavállalás elősegítése.
- Az idősek kisbirtoki árutermelési feleslegének közfelhasználás céljára történő hasznosulásának elősegítése.
- A városfoglalkoztatás-politikája biztosítsa az idősek kedvezményes részvételi lehetőségét a továbbképző programokban; elősegítve, hogy tovább maradhassanak aktív résztvevői a társadalomnak.

III.1.3. Az élethosszig tartó tanulás lehetőségének biztosítása

- A szegregáció csökkentéséhez, az esélyegyenlőség növeléséhez hozzájárul, ha az idős ember lehetőséget kap a még meglévő erőforrásai fejlesztéséhez, új erőforrások elsajátításához, felhasználásához. Az idős emberek igénylik az új információs és kommunikációs technikák elsajátításának lehetőségét, megőrizve és szinten tartva ezzel szellemi frissességüket, tájékozottságukat, életminőségük javulását, szabadidejük hasznos eltöltését. A sikeres öregedés egyik lehetőségét jelenti a kapcsolatrendszer kiszélesítése, az információ cseréje, felhasználása. Ezáltal fokozható a hasznosság érzése, olyan kapacitások kerülhetnek felszínre, amelyek az idős ember közérzetét, életminőségét javítják. Hangsúlyos szerepe van a modern technika megismertetésének és megszerettetésének. Önkormányzati támogatásra és az oktatási intézmények partneri együttműködésére van szükség, hogy elérhető szolgáltatásokat tudjunk nyújtani számukra.
- A Szenior Akadémia működésének további biztosítása. A Nyugdíjas Szabadegyetem célja az élethosszig tartó tanulás fontossága, a szellemi frissesség, a vitalitás megőrzése, a nyugdíjas évek aktív és tudatos megélése.
- További tudásbővítő előadások, fórumok biztosítása, szervezése.

III.1.4. Generációk egymás közt, egymásért program kiszélesítése

A program egyik célja a foglalkoztatás megszűnését követő passzivitás, hasznosságérzés hiányának oldása. Az idős emberek aktív részvételével megvalósul a múlt értékeinek, hagyományainak átörökítése – mesterségek, átélt történelmi események elmesélése, stb. A program nemcsak a fiatalok és idősek generációja közti távolság csökkentését célozza, hanem az idősek egymás közti kapcsolatainak erősítését is, ami válasz lehet arra az általuk megfogalmazott problémára, hogy elégedetlenek a szabadidő eltöltési lehetőségeikkel, és az emberek közti kapcsolataikkal.

- A Zalaegerszegi Gondozási Központ keretében és szervezésben indított hozzátartozói képzések (információcsere, tanácsadás, tapasztalatcsere stb.) folytatása.
Az idősek folyamatos ösztönzése, invitálása az intézmény nappali ellátást biztosító klubjainak programjaiba (hagyományörzés, helyi termék piac rendszeres látogatása, óvodásokkal és iskolásokkal közös programok) való becsatlakozásra.
Zalaegerszeg Megyei Jogú Város Önkormányzata, a Zalaegerszegi Diákönkormányzat, valamint a Zalaegerszeg Felsőfokú Oktatásáért Közalapítvány által működtetett Junior Akadémia diákjaival, és a Szenior Akadémia hallgatóival közös rendezvények, vetélkedők szervezése.
- Támogatni kell az idős emberek tulajdonában összpontosuló vagyonnak /vállalkozói, lakás, kiskerti/ a fiatalok irányába történő zökkenőmentes, generációs viták nélküli hasznosulását tovább működtetését.

III.2. A TUDATOS IDŐS EMBER

Az előzőekben foglalkozott a Koncepció azzal, hogy az időskorúak potenciális gazdasági, szellemi erőforrásokkal bírnak. Ennek a kérdéskörnek a másik oldala, hogy a hatalmas erőforrásnak

birtokában óriási fogyasztói potenciállal, szolgáltatáshoz jutási igénnyel rendelkeznek, és amelynek birtokbavételéhez megvan a megfelelő gazdasági erejük.

Fontos városi érdek, hogy ennek kiszolgálása tisztességes, kulturált formában történjék, illetve az időskorúak pedig legyenek tisztában jogaikkal, az igénybe vett szolgáltatások fajtáival, rendeltetésével, jogsérelem esetén pedig legyen módjuk, lehetőségük a megfelelő jogi támogatásra.

E körben tervezett intézkedések:

- A termelő, az üzleti, a szolgáltató szervezetek figyelmét erre a körülményre rá kell irányítani, s egyben tudatosítani kell bennük, a nem megfelelő magatartás következmények nélkül nem maradhat, jogsérelem esetén pedig az idős ember nem marad magára; ennek a jogvédelmi rendszernek megszervezése fontos feladat.
- Elő kell segíteni – elsősorban a nyugdíjas szervezetek bevonásával, Szenior Akadémia előadásaival -, hogy az idős emberek – megismerkedjenek a számukra nyújtott szolgáltatásokkal, azok előnyeivel és hátrányaival, az igénybevételük módjával, a szavatossági, garanciális igények érvényesítésének módjával, fogyasztói igényeik gazdasági hatásaival, érdek- és jogsérelem esetén pedig az igénybe vehető lehetőségekkel, megismerkedjenek ezek támogatott formáival.
- Elő kell segíteni a szolgáltatásokhoz /fogyasztói javakhoz/ való hozzáférésüket.

III.3. IDENTITÁS ERŐSÍTÉSE, ÖNMEGVALÓSÍTÓ KÖZÖSSÉGEK, ÉRDEKKÉPVISELETEK TÁMOGATÁSA, A KÖZÖSSÉGEK EGYMÁS KÖZÖTTI, VALAMINT AZ IDŐS EMBEREK KÖZÖTTI INFORMÁCIÓ-ÁRAMLÁSÁNAK ELŐSEGÍTÉSE

A tapasztalat azt mutatja, hogy az idős emberek sok esetben bizonytalanok saját idős koruk megítélésében, viszont erős igénnyel rendelkeznek saját közösségek, érdekképviselők létrehozására, az abban való tevékenykedésre. E közösségek viszont – hasonlóan az idős emberekhez - az egymás közötti információ-áramlás, tájékoztatás szükségességéről beszélnek.

Az idős emberek közösségeivel való kapcsolattartásban, az információ-áramlás elősegítésben, a várost érintő társadalmi eseményekről való tájékoztatásban nagy előrelépés történt azzal, hogy az önkormányzat 2013. évtől idősüggyel foglalkozó munkatársat is alkalmaz.

E körben tervezett intézkedések:

- Ismeretterjesztő előadások szervezésével, egyéni konzultációk lehetőségének biztosításával erősíteni kell az idős emberek identitástudatát.
- Ugyancsak ez okból is az időskorúak képviselőik révén a társadalom egyenrangú tagjaiként kapjanak részvételi lehetőséget a helyi döntések kidolgozásában, kiváltképpen azokéban, amelyek sorsukat lényegesen érintik.
- Az Önkormányzat biztosítja minden év októberében az Idősek Világnapja méltó megünneplését, - együtt a civil szervezetekkel. A világnaphoz kapcsolódva egy hónapig tartó rendezvénysorozatot szervez számukra, a hónap záróeseményén elismerésben részesíti azon szépkorúakat, akik az évben kiemelkedő, példamutató közösségi tevékenységet végeztek.
- Olyan együttműködési formákat és intézményeket kell kialakítani, amelyek segítségével tartós együttes tevékenység valósulhat meg az idősebb és a fiatalabb generációk között a társadalom gazdasági, kulturális tevékenységében és a generációs szolidaritás elmélyítésében, értékeinek megőrzésében és fejlesztésében.
- Segíteni kell az idős emberek ügyeivel foglalkozó mozgalmak szervezését és fejlesztését, az idős személyek szerveződését (idősügyi szervezetek vezetői részvételével kerekasztal létrehozása, működtetése), egyesületek, klubok alakítását egymás támogatására, a helyi közösségek szolgálatára. Természetes törekvésnek kell tekinteni részükről érdekvédelmi szervezetek alakítását, s részvételüket a hasonló célokat követő szervezetekben.
- Támogatni kell, hogy a helyi média lényegesen több tudományosan megalapozott, de humánus és együtt érző figyelmet szenteljen az idősödés társadalmi problémáinak, az e korosztályt érintő gazdasági, nyugdíj-, szociális ellátási és egészségügyi kérdéseknek, és

egyben a korosztály képviselői kapjanak helyet a közszolgálati média műsoraiban.

- Szükséges kialakítani, lehetőleg az idősügyi szervezetek bevonásával egy olyan monitoring rendszert, amely folyamatosan /vagy legalább időről-időre/ a különösen rendkívüli hatásokat kiváltó társadalmi események kapcsán tanulmányozza az idős emberek életkörülményeiben, szükségleteiben bekövetkezett változásokat, azok pozitív és negatív hatásait és javaslatot tesz az azokra történő megfelelő válaszlépések megtételére.
- További együttműködés a Nyugdíjasklubok és Idősek „Életet az éveknek” Országos Szövetség Zalai Szervezetével, valamint az Idősügyi Civil Regiszter nyugdíjas klubjaival a rendezvények, programok szervezésében.

III.4. AZ IDŐS KORÚAK SZÜKSÉGLETEIT BIZTOSÍTÓ SZOLGÁLTATÁSOK TÁMOGATÁSA, A SZOLGÁLTATÁSOKHOZ VALÓ HOZZÁFÉRÉS ELŐSEGÍTÉSÉNEK TÁMOGATÁSA

A városi önkormányzat a közüzemi-, a kulturális-, a sport-, az egészségügyi és szociális szolgáltatások területén számos vállalkozás és intézmény tulajdonával rendelkezik.

Ezek a szervezetek szolgáltatásait az időskorúak is igénybe veszik és ennek során több-kevesebb szolgáltatótól több-kevesebb kedvezményt is nyújtanak az ebbe a korosztályba tartozók részére.

Az önkormányzati érdekeltségeken kívül van több olyan más szolgáltató, amelyik a nála fogyasztó időskorúak részére nyújt támogatást. Így van ez különösen a közlekedés területén, ahol állami akaratból az időskorúak külön kedvezményekhez jutnak.

Mindemellett igény van arra, hogy minél több szolgáltató alakítson ki kizárólag az idősek részéről igénybe vehető szolgáltatásokat, szolgáltatáscsomagokat.

E körben tervezett intézkedések:

- A városi tulajdonban lévő társaságoknál, intézményeknél érvényesíteni kell, hogy az esetleges kedvezőtlen gazdasági körülmények bekövetkeztében is fennmaradjon az időskorúaknak nyújtandó szolgáltatások kedvezményes köre.
- Úgyszintén törekedni kell arra, hogy a város más gazdálkodó szervezetei is, vizsgálják meg az időskorúak részére nyújtható fogyasztási, szolgáltatási lehetőségek csomagok kialakításának, illetve ezek kedvezményes értékesítésének lehetőségét, a városi önkormányzat pedig azt ehhez való viszonyát tehetné vizsgálódás tárgyává.

III.4.1. Kulturális szolgáltatások

Ebben a körben külön kérdéskör a kulturális lehetőségek biztosítása idősek számára, illetve a programokhoz, kulturális szolgáltatásokhoz való hozzáférésük megismertetése, a kedvezmények körének bővítése.

E körben tervezett intézkedések:

- Speciálisan az idősek részére biztosított rendezvények, szolgáltatások *szervezése*,
- a városban szervezett programokon való részvételhez és a szolgáltatások igénybe vételéhez nyújtott kedvezmények *idősek körben* történő ismertetése.
- A kedvezményt nyújtó kulturális intézmények körének bővítése, a kedvezmények mértékének növelése.
- az Idősek Hónapja rendezvénysorozat további folytatása illetőleg *más*, az idősekre irányuló, részvételükkel megvalósítandó kulturális programok szervezése (pl. népi hagyományok átörökítésének, bemutatásnak lehetőségei, helytörténeti séták, ismeretterjesztő interaktív előadások stb.).

III.5. AZ IDŐSEK BIZTONSÁG ÉRZETÉNEK ERŐSÍTÉSE, BIZTONSÁGÁNAK VÉDELME

Az időskorúak biztonságérzetének fokozása közösségi érdek, s egyben sokrétű intézkedést igényel. Az idős lakosság a bűnelkövetések szempontjából fokozott veszélynek kitett csoport. Ezért fontos az egyéni biztonság, a saját tulajdon védelmében történő segítségnyújtás. A tapasztalatok szerint a potenciális veszélyeket illetően az idősek kevés ismerettel rendelkeznek.

A kérdéskörben a teendő intézkedéseket két főbb csoportba soroltuk, a közbiztonság és a közlekedés biztonsága területét kiemelve.

III.5.1. A közbiztonság

E körben tervezett intézkedések:

- Figyelemfelhívás az időseket fokozottan veszélyeztető bűncselekmények jellegére, ezek kivédésére.
[Ennek egyik módja lehet a figyelemfelkeltő előadások, ismeretterjesztő anyagok minél szélesebb körű bemutatása, ami történhet a fiatalok – középiskolás, főiskolás korosztály közreműködésével. Információs anyagok, szórólapok, filmek készítése és alkalmazása.]
- Az időskorúak részére külön prevenciós programok biztosítása.
- A média bevonása a prevencióba.
- Szoros együttműködés szükséges a rendőrség Bűnmegelőzési csoportjával, illetőleg az önkéntes- és a kortárs segítő szervezetekkel.
- Megelőző intézkedések tétele az idősek biztonsága érdekében.

III.5.2. A közlekedés biztonságosabbá tétele

A közlekedésbiztonsági helyzet alakulását az ember, a jármű és a közlekedési környezet határozza meg.

E körben tervezett intézkedések:

- Fontos, hogy a *közlekedési színterek átalakításakor* fokozottan vegyük figyelembe az idősek szempontjait (pl. a reakcióidők és mozgás lassúbbá válása szükségessé teszi több járdaszívet építését a gyalogosan közlekedők szempontjából, ezzel együtt a gyalogos átkelő helyeken a jelzőlámpa biztosítson elegendő időt a biztonságos áthaladáshoz a lassabban mozgó idős emberek számára is.).
- Ugyanilyen fontos a *tömegközlekedési eszközök*, (pl. alacsony platójú buszok) gyalogátkelőhelyek akadálymentes megközelíthetősége.
- A tömegközlekedésben a buszok viszonylat jelző tábláinak megfelelő kivilágítása.
- A *gyalogos közlekedő területek* más burkolati anyaggal, színnel történő egyértelmű elválasztása, ami a gyalogos – kerékpáros, illetve motoros balesetek csökkenését eredményezheti és szerencsés lenne a gyalogos és kerékpáros zóna markánsabb elválasztása a balesetek elkerülése érdekében.
- Szükség van a járdafelületek javítására egyes városrészekben, valamint több és biztonságosabb kerékpárútra a városban.
- A közlekedésben az idősekre való nagyobb odafigyelés propagálása az utcán, és a tömegközlekedési járműveken.
- Időseket ellátó intézményeknél *jelzőtáblák elhelyezése*.

III.6. A MENTÁLISAN VAGY SZOCIÁLISAN RÁSZORULÓ IDŐS EMBEREK ELLÁTÁSA

Minden ember megbetegedhet, érheti baleset vagy sérülés. A kor előrehaladtával ennek kockázata növekszik, idősebb korban pedig nagyobb ezek gyakorisága.

Az is köztudott, hogy bár az időskorúak többsége megfelelő vagyonnal, jövedelemmel bír, mégis vannak közöttük olyanok, akiknek ez nem adatott meg, vagy nem elégséges ahhoz, hogy önmaguk ellátásáról megfelelően gondoskodni tudjanak és ezért ebben őket támogatni kell.

Az is előfordul, hogy a megfelelő erőforrásokkal rendelkező időskorú kerül olyan helyzetbe, hogy kénytelen ő, vagy családja igénybe venni valamilyen fajta, e téren működő szolgáltatást. Ezeknek az élethelyzeteknek a megoldására a város jól felkészült, egészségügyi és szociális ellátórendszere még annak ellenére is kiváló, hogy néhány – fentebb már részletezett - területen kapacitáshiánnyal küzd. Ismeretes, hogy ebben a körben különösen fontos az szolgáltatásokhoz való hozzáférés megfelelő elősegítése is. A Koncepció részben erre figyelemmel külön foglalkozik az egészségügyi ellátáshoz, illetőleg a szociális ellátáshoz kapcsolható feladatok meghatározásával.

III.6.1. Az egészségügyi ellátás

III.6.1.1. Szűrővizsgálatok biztosítása

E körben tervezett intézkedések:

- Az érzékszervek (hallás, látás) továbbá vizelet, vércukor, vérnyomás, EKG, csontritkulás, tüdő, daganatok (pl. emlő-, méhnyak-, vastagbél-, végbél, bőr és prosztata szűrés stb.), pajzsmirigy, stb. vizsgálatok szervezése és programokon való részvétel ösztönzése,
- Szűrővizsgálatokon túl felvilágosító előadásokat tartása az életkori sajátosságokról, gondokról, betegségekről, tünetek felismeréséről (népszerűsítés előadássorozaton túl kiadványok, helyi újság vagy honlapon történő terjesztése),
- Főiskolás hallgatók bevonásával gyógytorna lehetőségének tovább biztosítása az idősök klubjaiban.

III.6.1.2. A már meglévő szolgáltatási formák kapacitásbővítése

E körben tervezett intézkedések:

- Elsősorban azoknak a szolgáltatásoknak az erősítése szükséges, amelyek lehetővé teszik az idős ember saját otthonában való ellátását.
Mindez a költséghatékonyságon túl fontos tényező
  - az időskori függetlenség minél hosszabb ideig történő megőrzésében (még akkor is, ha ez az egészségi állapotból adódóan csak korlátozott mértékben tud megvalósulni),
  - a pszichés állapotromlás megakadályozásában,
  - a meglévő társas kapcsolatrendszer fenntartásában, mert a kedélyállapot, a társas kapcsolatok megőrzése nagy szerepet játszik a további pszicho-szomatikus tünetek, betegségek kialakulásának megelőzésében.
- Az orvosi kezelésen túl fontos a rendszeres szak- és alapápolási feladatok ellátásának biztosítása,
- A gondozási tevékenység további támogatása, mert ez összehangoltan, tervezetten működik a város egész területén és fontos szerepet játszik az ön-ápolási kapacitások bővítésében.
- Magyarország Kormánya által elindított gondosóra program népszerűsítése, ismertetése a szépkorúak körében. A program ingyenesen igénybe vehető, 65 év felett, magyar állampolgárság és belföldi bejelentett lakcím esetén alanyi jogon hozzáférhető jelzőkészülékes szolgáltatás, amelynek célja, hogy a felhasználók szükség esetén egyetlen gombnyomással jelezni tudják segítségkérésüket nem csak vészhelyzet esetén.

IV. A KONCEPCIÓ HATÁSAINAK VIZSGÁLATA

Az Idősügyi Konceptió feladatainak végrehajtása, hatásainak a társadalmi körülményekkel való egybevetése megköveteli, hogy maga a Konceptió is folyamatos társadalmi és intézményes figyelem előtt történjen, időről-időre sor kerüljön a benne foglaltak áttekintésére, felülvizsgálatára.

E körben tervezett intézkedések:

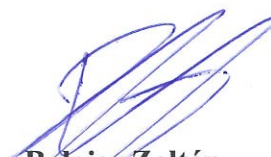
- Az Idősügyi Konceptió rendezett formában történő nyilvános hozzáférhetősége biztosítása,
- A Konceptió végrehajtása, hatásainak figyelemmel kísérése az Idősügyi Tanács közreműködésével, és rajta keresztül az időszerűak szervezeteinek bevonásával,
- A Közgyűlés előtt a konceptió félidejében 2026. februárban beszámolási kötelezettség előírása.

Zalaegerszeg, 2024. augusztus 22.

ZÁRADÉK

Zalaegerszeg Megyei Jogú Város Idősügyi Konceptióját Zalaegerszeg Megyei Jogú Város Önkormányzata Közgyűlése a 2024. szeptember 12. napján hozott 118/2024. (IX.12.) határozatával elfogadta.

Balaicz Zoltán
polgármester

Mellékletek

1. sz. melléklet

A zalaegerszegi szociális ellátórendszer 2024. év

Szolgáltatások/ Ellátások	Szolgáltató/ Intézmény neve	Fenntartó
Étkeztetés	Zalaegerszegi Gondozási Központ	Zalaegerszegi Szociális Társulás
Házi segítségnyújtás	Zalaegerszegi Gondozási Központ	Zalaegerszegi Szociális Társulás
Házi segítségnyújtás	Baptista Tevékeny Szeretet Misszió	Baptista Tevékeny Szeretet Misszió
Házi segítségnyújtás	Dániel Református Házigondozó Szolgálat	Magyarországi Református Egyház
Jelzőrendszeres házi segítségnyújtás	Zalaegerszegi Gondozási Központ	Zalaegerszegi Szociális Társulás
Támogató szolgálat	Dániel Református Támogató Szolgálat	Magyarországi Református Egyház
Támogató szolgálat	MMSZ Sorstárs Támogató Szolgálat	Magyar Máltai Szeretetszolgálat Egyesület
Támogató szolgálat	Fogyatékkal Élők Támogató Szolgálat Zalaegerszeg	Magyar Vöröskereszt Zala Vármegyei Szervezete
Támogató szolgálat	Kolping Támogató Szolgálat	Kolping Oktatási Szociális és Intézményfenntartó Szervezet
Közösségi ellátás	Pszichiátriai Betegek Közösségi Ellátó Szolgálat Zalaegerszeg	Magyar Vöröskereszt Zala Vármegyei Szervezete
Közösségi ellátás	Szenvedélybetegek Közösségi Ellátó Szolgálat Zalaegerszeg	Magyar Vöröskereszt Zala Vármegyei Szervezete
Család- és gyermekjóléti szolgáltatás	Zalaegerszegi Család- és Gyermekjóléti Központ	Zalaegerszeg Megyei Jogú Város Önkormányzata
Utcai szociális munka	Hajléktalanok Átmeneti Gondozási Központja	Magyar Vöröskereszt Zala Vármegyei Szervezete
Időskorúak nappali ellátása	Zalaegerszegi Gondozási Központ	Zalaegerszegi Szociális Társulás
Fogyatékos személyek nappali ellátása	Mandulavirág Fogyatékkal Élők Református Gondozóháza	Magyarországi Református Egyház
Hajléktalan személyek nappali ellátása	Hajléktalanok Átmeneti Gondozási Központja	Magyar Vöröskereszt Zala Vármegyei Szervezete
Pszichiátriai betegek nappali ellátása	Zalaegerszegi Gondozási Központ	Zalaegerszegi Szociális Társulás
Szenvedélybetegek nappali ellátása	Zalaegerszegi Gondozási Központ	Zalaegerszegi Szociális Társulás
Időskorúak gondozóháza	Zalaegerszegi Gondozási Központ	Zalaegerszegi Szociális Társulás
Hajléktalanok éjjeli menedékhelye és átmeneti szállása	Hajléktalanok Átmeneti Gondozási Központja	Magyar Vöröskereszt Zala Vármegyei Szervezete

Idősek otthona	Zalaegerszegi Gondozási Központ	Zalaegerszegi Szociális Társulás
Idősek otthona	Zala Vármegyei Gondoskodás Egyesített Szociális Intézmény	Szociális és Gyermekvédelmi Főigazgatóság
Idősek otthona	Gondviselés Háza	Magyar Katolikus Egyház Szombathelyi Egyházmegye
Fogyatékos személyek otthona	Mandulavirág Fogyatékkal Élők Református Gondozóháza	Magyarországi Református Egyház
Fogyatékos személyek otthona	Zala Vármegyei Gondoskodás Egyesített Szociális Intézmény	Szociális és Gyermekvédelmi Főigazgatóság
Pszichiátriai betegek otthona	Zala Vármegyei Gondoskodás Egyesített Szociális Intézmény	Szociális és Gyermekvédelmi Főigazgatóság
Pszichiátriai betegek lakóotthona	Levendel László Otthon	Esthajnal Alapítvány

Forrás: Polgármesteri Hivatal Humánigazgatási Osztály 2024.

ÉTKEZTETÉSBEN RÉSZESÜLŐK MUTATÓSZÁMAI

Ellátottak száma 2022. december 31-én:	371 fő
2023. december 31-ig új felvételek számának alakulása:	154 fő
Ellátásból kikerültek számának alakulása:	142 fő
2023. december 31-én ellátottak számának alakulása:	383 fő
Zalaegerszeg	
- helyben fogyasztással vagy elvitellel:	171 fő
- szállítással:	205 fő
Kispáli	
- szállítással:	6 fő
Nagypáli:	
- szállítással:	1 fő

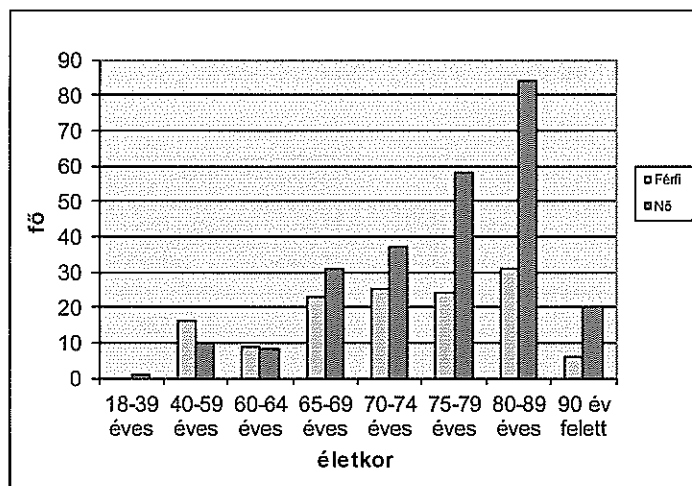
Étkeztetésben részesülők megoszlása

Ellátási körzet	Ellátottak száma
Szociális Klub	27
Landorhegyi Idősek Klubja	35
Andráshidai Idősek Klubja	5
Kistérség	7
Vásárolt ételmezés (Bistro 19 Kft)	81
Belvárosi Idősek Klubja	29
Belváros elvitel + szállítás	199
Összesen:	383

Helyben fogyasztja vagy elviszi	171
Lakásra szállítják	212

Ellátottak nem és életkor szerinti megoszlása

Életkor	Férfi	Nő
18-39 éves		1
40-59 éves	16	10
60-64 éves	9	8
65-69 éves	23	31
70-74 éves	25	37
75-79 éves	24	58
80-89 éves	31	84
90 év felett	6	20
összesen	134	249

Étkeztetésben részesülők megoszlása szociális rászorultság alapján

Életkora miatt étkeztetésben részesül (65 év feletti)	339
Egészségügyi állapota miatt étkeztetésben részesül	44

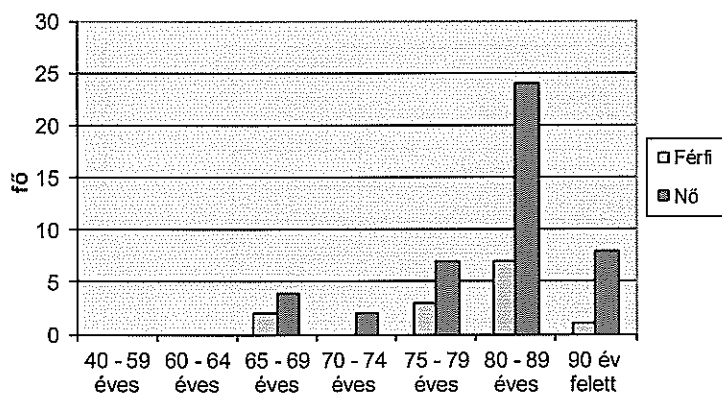
Egészségügyi állapota miatt étkeztetésben részesülő nem szerinti megoszlása			
férfi:	25	nő:	19

HÁZI SEGÍTSÉGNYÚJTÁSBAN RÉSZESÜLŐK MUTATÓSZÁMAI

Ellátottak száma 2022. december 31-én:	63 fő
2023. évben ellátásba vettek száma:	19 fő
2023. évben ellátásból kikerültek száma:	27 fő
Ellátottak száma 2023. december 31-én:	58 fő
Ebből: területi gondozott	51 fő
Nyugdíjsházi gondozott	7 fő

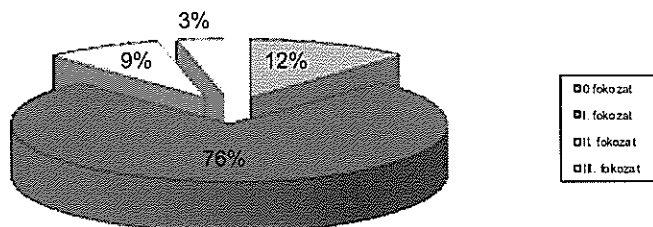
Ellátottak kor és nem szerinti megoszlása

Életkor	Férfi	Nő
40 - 59 éves		
60 - 64 éves		
65 - 69 éves	2	4
70 - 74 éves		2
75 - 79 éves	3	7
80 - 89 éves	7	24
90 év felett	1	8
Összesen:	13	45

Házi segítségnyújtásban részesülők gondozási szükséglet szerinti megoszlása

Gondozási szükséglet	0 fokozat	I. fokozat	II. fokozat	III. fokozat
fő	7	44	5	2

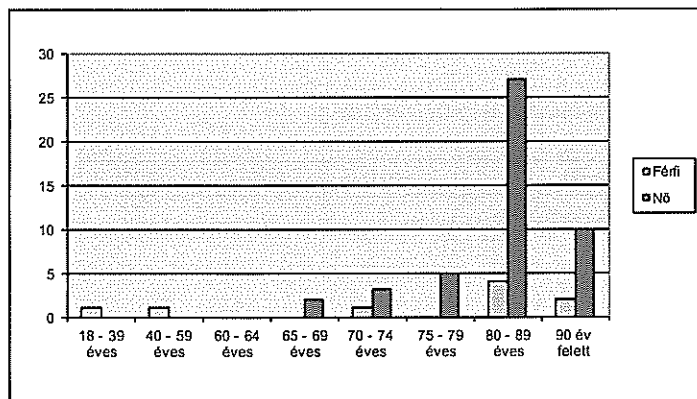

JELZŐRENDSZERES HÁZI SEGÍTSÉGNYÚJTÁSBAN RÉSZESÜLŐK MUTATÓSZÁMAI

Jelzőkés zülékek száma:	66 db
Jelzőrendszeres házi segítségnyújtásban részesülők száma 2022. 12. 31 - én	64 fő
2023. évben ellátásba vettek száma:	18 fő
2023. évben jelzőrendszeres házi segítségnyújtásból kikerülők száma:	26 fő
2023. december 31-én ellátásban részesült:	56 fő

Jelzőrendszeres házi segítségnyújtásban részesülők kor és nem szerinti megoszlása

Életkor	Férfi	Nő
18 - 39 éves	1	
40 - 59 éves	1	
60 - 64 éves		
65 - 69 éves		2
70 - 74 éves	1	3
75 - 79 éves		5
80 - 89 éves	4	27
90 év felett	2	10
Összesen:	9	47

Segélykérések számának alakulása

	éles	téves
január	3	
február	3	
március	4	1
április	2	
május	6	
június	4	1
július	1	
augusztus	4	
szeptember	6	
október	3	1
november	5	1
december	15	1
összesen:	56	5

A segélykérések oka

Elesés	23
Betegség, rosszullét	21
Krízishelyzet	
Higiénés szükséglet miatt	
Pszichés probléma	
Téves riasztás	5
Egyéb okok (próba, új készülék kiszérése)	12

Az eset megoldása

Beszélgetés, megnyugtató	1
Gyógyszeradás saját gyógyszerből	0
Házi- vagy ügyeleti orvos hívása	9
Mentőhívás	10
Gondozás: pelenkacsere, mosdatás,	33
Téves riasztásról meggyőződés	4
Egyéb	4

Az ellátottak szociális rászorultság szerinti megoszlása 2023. évben

Egyedül élő 65 év feletti	71
Egyedül élő súlyos fogyatékos	3
Kétszemélyes háztartásban élő 65 év feletti	7
Kétszemélyes háztartásban élő súlyos fogyatékos	1
összesen	82

IDŐSEK KLUBJA MUTATÓSZÁMAI

Ellátottak száma 2022. december 31-én:	81 fő
2023. évben ellátásba vettek száma:	23 fő
2023. évben ellátásból kikerültek száma:	18 fő
Ellátottak száma 2023. december 31-én:	86 fő

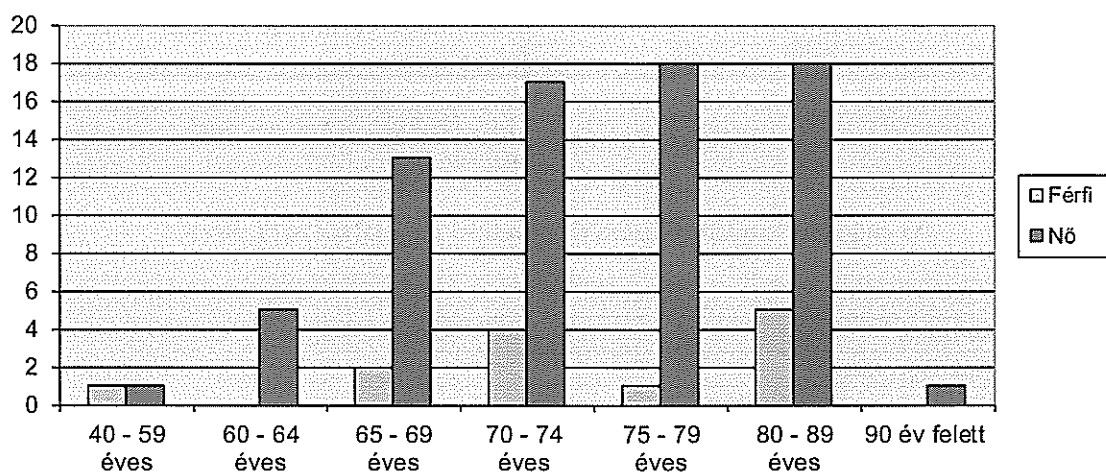
Klubtagok számának összehasonlítása

Időszak	2018	2019	2020	2021	2022	2023
Klubtagok száma (fő)	93	87	78	78	81	86

Az ellátottak nem és kor szerinti megoszlása

Életkor	Férfi	Nő
40 - 59 éves	1	1
60 - 64 éves		5
65 - 69 éves	2	13
70 - 74 éves	4	17
75 - 79 éves	1	18
80 - 89 éves	5	18
90 év felett		1
Összesen:	13	73

Az ellátottak nem és kor szerinti megoszlása

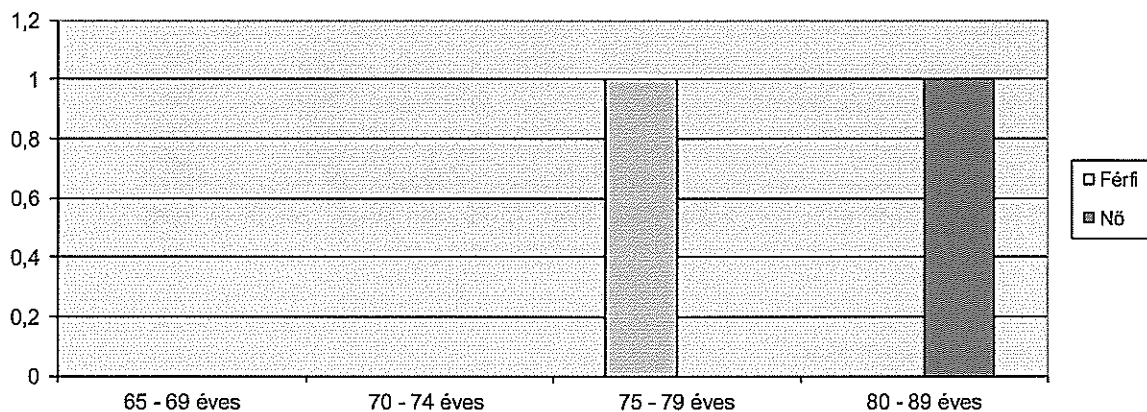
DEMENS SZEMÉLYEK NAPPALI ELLÁTÁSA MUTATÓSZÁMAI

Ellátottak száma 2022. december 31-én:	4 fő
2023. évben ellátásba vettek száma:	0 fő
2023. évben ellátásból kikerültek száma:	2 fő
Ellátottak száma 2023. december 31-én:	2 fő

Ellátottak kor és nem szerinti megoszlása

Életkor	Férfi	Nő
65 - 69 éves		
70 - 74 éves		
75 - 79 éves	1	
80 - 89 éves		1
Összesen		

Ellátottak életkor szerinti megoszlása

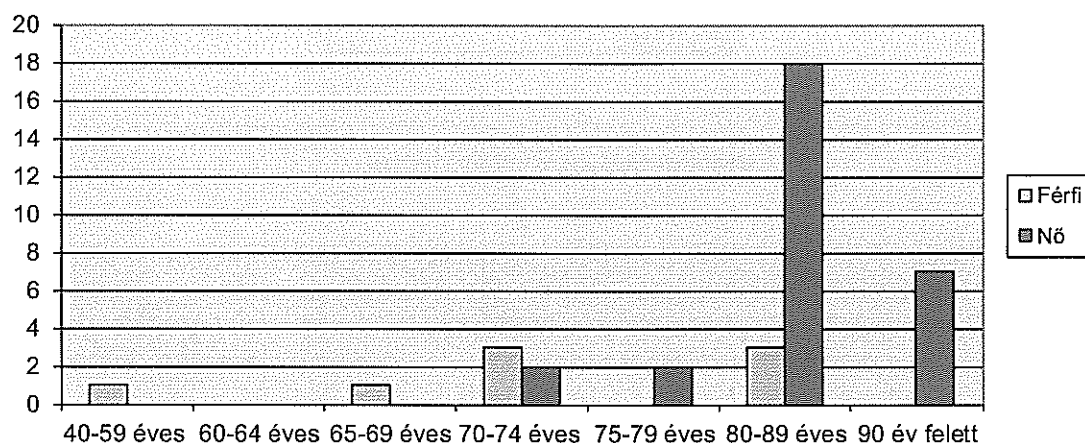
	Demencia foka		
	Súlyos	Középsúlyos	Enyhe
Férfi		1	
Nő			1
Összesen			

IDŐSEK GONDOZÓ HÁZA MUTATÓSZÁMAI

Ellátottak száma 2022. 12. 31 - én	38 fő
2023. évben felvettek száma:	47 fő
2023. évben az ellátásból kikerültek száma:	48 fő
Ellátottak száma 2023. 12. 31 - én	37 fő

Ellátottak kor szerinti megoszlása

Életkor	Férfi	Nő
40-59 éves	1	
60-64 éves		
65-69 éves	1	
70-74 éves	3	2
75-79 éves		2
80-89 éves	3	18
90 év felett		7
Összesen	8	29

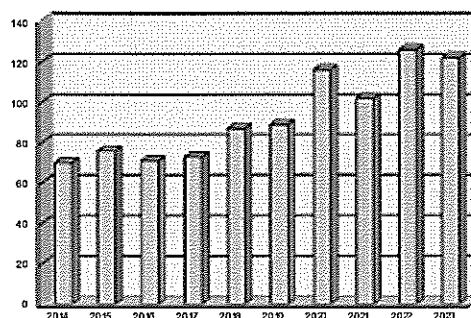

Az ellátás megszűnésének okai

	2018	2019	2020	2021	2022	2023
Gondozása megszűnt	16	16	9	15	10	12
Tartós intézménybe került	12	26	24	15	17	20
Elhunyt	20	13	15	11	12	16
Összesen:	48	55	48	41	39	48

Várakozók számának alakulása

Év	Várakozók száma
2014	70
2015	76
2016	71
2017	73
2018	87
2019	89
2020	116
2021	102
2022	126
2023	122

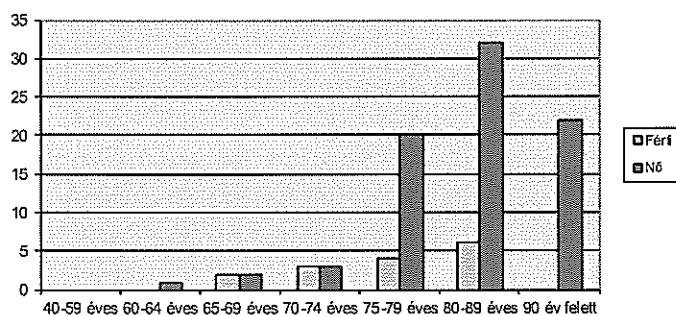

IDŐSEK OTTHONA MUTATÓSZÁMAI

Ellátottak száma 2022. 12. 31 - én	93 fő
2023. évben felvettek száma:	40 fő
2023. évben megszűntek száma:	38 fő
Ellátottak száma 2023. 12. 31 - én	95 fő
Ebből:	
Demens ellátottak száma 2022. december 31-én:	32 fő
2023. évben felvettek száma:	23 fő
2023. évben megszűntek száma:	24 fő
Ellátottak száma 2023. 12. 31 - én:	31 fő

Az ellátottak életkor és nem szerinti megoszlása

Életkor	Férfi	Nő
40-59 éves		
60-64 éves		1
65-69 éves	2	2
70-74 éves	3	3
75-79 éves	4	20
80-89 éves	6	32
90 év felett		22
Összesen:	15	80

	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023
Önellátó	3	3	1	8	6	4	4
Részen önellátó	24	23	22	28	39	49	49
Önellátásra képtelen	72	78	74	45	44	40	42

Év	Várakozók száma
2016	157
2017	139
2018	150
2019	158
2020	149
2021	147
2022	164
2023	158

